

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Industrisë Ndërmarrësisë, Tregtisë dhe Inovacionit

Ministarstvo Industrije, Preduzetništva, Trgovine, Inovacija
Ministry of Industry, Entrepreneurship, Trade and Innovation

DEPARTAMENTI I INDUSTRIË
DIVIZIONI PËR POLITIKA INDUSTRIALE

SEKTORI C Industria Përpunuese

RAPORT 2025

INDUSTRIA PRODHUESE / PËRPUNUESE

Performanca Ekonomike • Sociale • Mjedisore

EKONOMI

Rritje | Investime | Tregti
Produktivitet | Konkurrueshmëri

PUNËSIM

Fuqia Punëtore | Punësimi
Pagat | Barazia Gjinore
Kompetencat

MJEDIS

Eficientë e Energjisë
Ulja e Emetimeve | Ekonomi Qarkore
Riciklim & Mbeturina

Shtator, 2026

PËRMBAJTJA

Lista e shkurtesave	3
Lista e tabelave	4
Lista e figurave	5
1. HYRJE	6
2. METODOLOGJIA	7
3. ANALIZA EKONOMIKE	8
3.1. Bruto Produkti Vendor (BPV) për kokë banori.....	8
3.2. Pjesëmarrja e vlerës së shtuar të prodhimit në BPV	9
3.3. Vlera e Shtuar e Prodhimit për kokë banori	11
3.4. Pjesëmarrja e vlerës së shtuar në BPV sipas sektorëve	13
3.5. Investimet e Huaja Direkte.....	14
3.5.1. Investimet e Huaja Direkte sipas aktivitetit ekonomik.....	15
3.5.2. Investimet e Huaja Direkte sipas vendeve të origjinës.....	17
3.6. Tregu financiar	19
3.6.1. Normat efektive të interesit për kreditë sipas sektorëve.....	19
3.7. Bilanci tregtar i Kosovës.....	20
3.7.1. Pjesëmarrja e eksporteve në BPV.....	21
3.8. Tregtia e jashtme e industrisë përpunuese.....	22
3.8.1. Përmbledhje e performancës së tregtisë së jashtme.....	22
3.8.2. Struktura e tregtisë së jashtme sipas grupeve të tregjeve	23
3.8.3. Bilanci tregtar sipas grupeve të tregjeve.....	24
3.8.4. Eksportet dhe importet sipas nënsektorëve të industrisë përpunuese.....	25
3.8.5. Tregtia e industrisë përpunuese me Bashkimin Evropian	26
3.8.6. Tregtia e industrisë përpunuese me CEFTA-në	27
3.8.7. Tregtia e industrisë përpunuese me EFTA-në	28
3.8.8. Tregtia e industrisë përpunuese me vendet e tjera.....	29
4. ANALIZA SOCIALE	30
4.1. Fuqia punëtore.....	30
4.2. Pjesëmarrja e Sektorit C në punësimin e përgjithshëm, numrin e ndërmarrjeve dhe qarkullimin.....	30
4.3. Kontributi i nënsektorëve në punësimin e Sektorit C.....	34
4.4. Punësimi i grave në Sektorin C	35
4.5. Elasticiteti i punësimit.....	36
4.6. Pagat dhe produktiviteti në sektorin e prodhimit/përpunimit.....	38
4.7. Intensiteti relativ i pagave në industrinë përpunuese	40

4.8. Paga mesatare sipas aktiviteteve ekonomike	41
5. ANALIZA MJEDISORE.....	43
5.1. Eficienca e energjisë në sektorin e prodhimit	43
5.2. Intensiteti i energjisë në prodhim	43
5.3. Emetimet e CO ₂	44
5.4. Intensiteti i CO ₂ në konsumin e energjisë	45
5.5. Ekonomia e gjelbër dhe qarkore.....	46
5.5.1. Mbeturinat e trajtuara sipas llojit.....	46
6. PËRMBLEDHJE E GJETJEVE KRYESORE.....	48
7. KONKLUSIONE	49
8. REKOMANDIME.....	50
8.1. Rritja e produktivitetit dhe konkurrueshmërisë	50
8.2. Mbështetja e investimeve prodhuese	50
8.3. Zhvillimi i fuqisë punëtore.....	50
8.4. Rritja e pjesëmarrjes së grave në industri	50
8.5. Eficienca energjetike dhe dekarbonizimi	50
8.6. Zhvillimi i ekonomisë qarkore	50
8.7. Forcimi i eksporteve dhe integrimi në tregjet rajonale dhe evropiane	50
8.8. Përmirësimi i sistemit të monitorimit të industrisë	50
9. REFERENCAT	51

Lista e shkurtesave

ASK	-	Agjencia e Statistikave të Kosovës
ATK	-	Administrata Tatimore e Kosovës
BE	-	Bashkimi Evropian
BKK	-	Buxheti i Konsoliduar i Kosovës
BPV	-	Bruto Prodhimi Vendor
BQK	-	Banka Qendrore e Kosovës
DI	-	Departamenti i Industrisë
DK	-	Dogana e Kosovës
DPI	-	Divizioni për Zhvillimin e Politikave Industriale
IHD	-	Investimet e Huaja Direkte
KTD	-	Korporatat e Tjera Depozituese
MINT	-	Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë
NMVID	-	Norma Mesatare Vjetore e Interesit në Depozita
VSHP	-	Vlera e Shtuar e Prodhimit
WITS	-	World Integrated Trade Solution
WDI	-	World Development Indicators
KTOE	-	Kiloton ekuivalent i naftës

Lista e tabelave

Tabela 1	Investimet e Huaja Direkte sipas sektorëve ekonomikë, 2016 – 2025 (në milionë euro)	15
Tabela 2	IHD sipas vendeve të origjinës, 2015 – 2025 (në milionë euro)	17
Tabela 3	Normat efektive të interesit për kreditë e KTD-ve sipas sektorëve, 2020–2025 (%)	19
Tabela 4	Tregtia e jashtme e Sektorit C, 2023–2025 (milionë euro)	23
Tabela 5	Eksportet e Sektorit C sipas grupeve të tregjeve, 2023–2025 (Milionë euro)	23
Tabela 6	Importet e Sektorit C sipas grupeve të tregjeve, 2023–2025 (Milionë euro)	24
Tabela 7	Bilanci tregtar i Sektorit C, 2023–2025 (Milionë euro)	24
Tabela 8	Eksportet dhe importet e Sektorit C sipas nënsektorëve, 2023–2025 (Milionë euro)	25
Tabela 9	Tregtia e Sektorit C me BE-në, 2023–2025 (Milionë euro)	27
Tabela 10	Nënsektorët kryesorë eksportues drejt BE-së, 2025 (Milionë euro)	27
Tabela 11	Tregtia e Sektorit C me CEFTA-në, 2023–2025 (Milionë euro)	28
Tabela 12	Nënsektorët kryesorë eksportues drejt CEFTA-së, 2025 (Milionë euro)	28
Tabela 13	Tregtia e Sektorit C me EFTA-në, 2023–2025 (Milionë euro)	28
Tabela 14	Nënsektorët kryesorë eksportues drejt EFTA-së, 2025 (Milionë euro)	29
Tabela 15	Tregtia e Sektorit C me vendet e tjera, 2023–2025 (Milionë euro)	29
Tabela 16	Sektori C, numri i ndërmarrjeve, të punësuarve dhe qarkullimi, 2023–2025	31
Tabela 17	Elasticiteti i punësimit krahasuar me vendet e tjera, 2015–2023	37
Tabela 18	Pagat dhe produktiviteti në sektorin e prodhimit, 2023	38
Tabela 19	Paga mesatare sipas aktiviteteve ekonomike në Kosovë, 2023–2025 (euro)	42

Lista e figurave

Figura 1	BPV-ja për kokë banori në Kosovë dhe vendet e Ballkanit Perëndimor, 2021–2025	8
Figura 2	Pjesëmarrja e vlerës së shtuar të prodhimit në BPV, 2015–2025 (%)	9
Figura 3	Vlera e shtuar e prodhimit për kokë banori (MVA per capita), Kosova krahasuar me vendet e Ballkanit Perëndimor, 2012–2025 (EUR konstantë të vitit 2015)	12
Figura 4	Pjesëmarrja e vlerës së shtuar në BPV sipas sektorëve, 2013–2025 (%)	13
Figura 5	Bilanci tregtar i Kosovës, 2021–2025 (miliardë euro)	21
Figura 6	Pjesëmarrja e eksporteve totale në BPV, 2015–2025 (%)	22
Figura 7	Kontributi i nënsektorëve në punësimin e Sektorit C, 2025 (%)	34
Figura 8	Punësimi i grave në Kosovë dhe në prodhim, 2015–2024 (%)	36
Figura 9	Intensiteti relativ i pagave në industrinë përpunuese, 2015–2023 (%)	40
Figura 10	Efiçienca e energjisë në sektorin e prodhimit	43
Figura 11	Intensiteti i energjisë, 2022–2024 (KGOE/1 000 euro BPV)	44
Figura 12	Emetimet e CO ₂ për njësi të vlerës së shtuar në prodhim, 2015–2023	45
Figura 13	Intensiteti i CO ₂ në konsumin e energjisë në industrinë prodhuese, 2015–2023	46
Figura 14	Mbeturinat e trajtuara sipas llojit, 2020–2024 (%)	47

1. HYRJJE

Industria përpunuese përbën një nga shtyllat kryesore të zhvillimit ekonomik të Kosovës, duke kontribuar në rritjen e prodhimit, krijimin e vendeve të punës, rritjen e eksporteve dhe gjenerimin e vlerës së shtuar në ekonomi. Zhvillimi dhe transformimi i këtij sektori synon rritjen e konkurrueshmërisë së ekonomisë, avancimin e kapaciteteve prodhuese dhe përmirësimin e mirëqenies socio-ekonomike të qytetarëve.

Transformimi gradual i industrisë në Kosovë kërkon investime të vazhdueshme në kapacitetet prodhuese, teknologji, inovacion dhe zhvillimin e kapitalit njerëzor, si dhe krijimin e një mjedisi të favorshëm për investime dhe zhvillim të qëndrueshëm industrial. Këta faktorë janë thelbësorë për rritjen e produktivitetit, forcimin e konkurrueshmërisë dhe zgjerimin e bazës prodhuese të vendit.

Industria përpunuese ka potencial të lartë për krijimin e vlerës së shtuar, rritjen e produktivitetit dhe gjenerimin e vendeve të reja të punës. Njëkohësisht, zhvillimi i saj nxit përvetësimin e teknologjive të reja, inovacionin dhe fuqizimin e zinxhirëve të furnizimit. Për më tepër, zhvillimi industrial krijon efekte pozitive në sektorë të tjerë të ekonomisë, duke mbështetur zhvillimin e bujqësisë, minierave dhe sektorëve të shërbimeve të lidhur me aktivitetet prodhuese.

Për të ofruar një pasqyrë të detajuar mbi gjendjen dhe trendet e zhvillimit të industrisë, hartuesit e politikave industriale në kuadër të Ministrisë së Industrisë, Ndërmarrësisë, Tregtisë dhe Inovacionit, bazuar në të dhënat statistikore të përpunuara, kanë përgatitur Raportin Vjetor të Industrisë Përpunuese 2025. Raporti analizon performancën e Sektorit C – Industria Përpunuese – përmes tri dimensioneve kryesore: ekonomik, social dhe mjedisor.

Qëllimi i Raportit Vjetor është të paraqesë trendet kryesore të zhvillimit të industrisë përpunuese, të analizojë performancën e degëve kryesore industriale, të ofrojë një analizë krahasuese me vendet e rajonit dhe të evidentojë zhvillimet më të rëndësishme në sektor. Nëpërmjet kësaj analize synohet të identifikohen sfidat, mundësitë dhe faktorët që ndikojnë në zhvillimin e industrisë përpunuese në Kosovë.

Të dhënat dhe analizat e paraqitura në këtë raport mund t'u shërbejnë institucioneve publike, hartuesve të politikave, komunitetit akademik, bizneseve, investitorëve, donatorëve, hulumtuesve dhe palëve të tjera të interesit. Raporti për Sektorin C (Industrinë Përpunuese) ofron një pasqyrë të detajuar të trendeve kryesore që ndikojnë në zhvillimin e industrisë në Kosovë dhe shërben si bazë për hartimin e politikave zhvillimore më efektive, të mbështetura në indikatorë të matshëm dhe analiza të bazuara në të dhëna.

2. METODOLOGJIA

Raporti është hartuar duke u bazuar në analizën e raporteve dhe studimeve relevante, si dhe në të dhënat sasiore dhe cilësore të siguruar nga Agjencia e Statistikave të Kosovës (ASK), Banka Qendrore e Republikës së Kosovës (BQK), Banka Botërore dhe institucione të tjera relevante.

Të dhënat sasiore dhe cilësore janë përpunuar dhe analizuar nga stafi i Ministrisë së Industrisë, Ndërmarrësisë, Tregtisë dhe Inovacionit (MINTI), përkatësisht nga përpunuesit e të dhënave statistikore dhe hartuesit e politikave industriale në Departamentin e Industrisë.

Për të siguruar paraqitje të saktë dhe të krahasueshme të rezultateve, të dhënat janë analizuar duke përdorur metoda krahasuese dhe analitike, ndërsa rezultatet janë prezantuar në formë tabelash dhe figurash.

Analiza e përgjithshme e industrisë përpunuese (Sektori C) është bazuar në të dhënat e agreguara që përfshijnë nënsektorët me kodet NACE Rev.2, 10–33. Treguesit kryesorë janë krahasuar edhe me vendet e Ballkanit Perëndimor (BP6), ndërsa përshkrimi i nënsektorëve në këtë raport është paraqitur sipas klasifikimit zyrtar NACE Rev.2.

Të dhënat për eksportin, importin, aktivitetet ekonomike, ndërmarrjet, punësimin dhe qarkullimin në Kosovë janë paraqitur sipas klasifikimit katërshifror të NACE Rev.2, duke mundësuar një analizë më të detajuar të secilit nënsektor.

Në bazë të të dhënave statistikore të përpunuara janë hartuar analiza që mbulojnë tri dimensionë kryesore: ekonomik, social dhe mjedisor. Këto dimensionë trajtohen në mënyrë të integruar për të ofruar një pasqyrë gjithëpërfshirëse të gjendjes dhe zhvillimit të industrisë përpunuese në Kosovë.

Pas analizës së treguesve të përgjithshëm dhe trendeve të industrisë përpunuese (Sektori C), raporti paraqet konkluzionet kryesore lidhur me gjendjen aktuale, zhvillimet dhe trendet e sektorit në Kosovë.

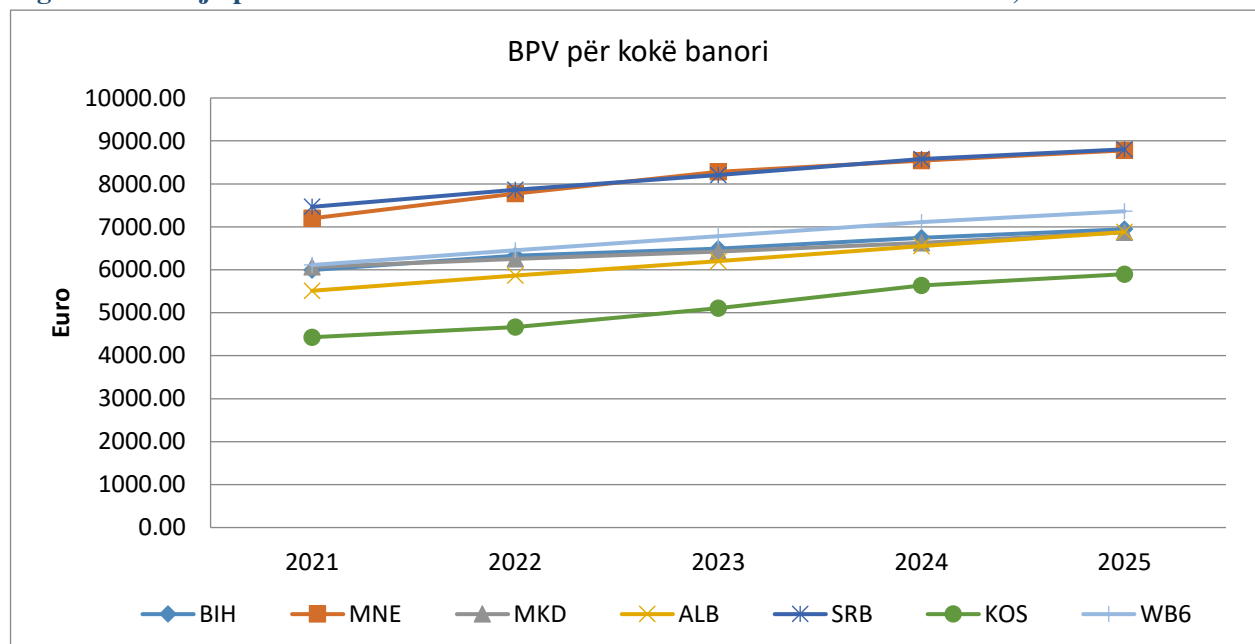
Për të gjitha të dhënat dhe informacionet e përdorura në këtë Raport Vjetor janë cituar burimet përkatëse, në përputhje me standardet e raportimit dhe transparencës.

3. ANALIZA EKONOMIKE

3.1. Bruto Produkti Vendor (BPV) për kokë banori

Bruto Produkti Vendor (BPV) për kokë banori është një nga treguesit kryesorë makroekonomikë që përdoret për të vlerësuar nivelin e zhvillimit ekonomik dhe standardin mesatar të jetesës në një vend. Ky tregues paraqet vlerën e BPV-së të ndarë me numrin e banorëve dhe mundëson krahasimin e performancës ekonomike ndërmjet vendeve, pavarësisht madhësisë së ekonomisë apo popullsisë.

Figura 1. BPV-ja për kokë banori në Kosovë dhe vendet e Ballkanit Perëndimor, 2021–2025

Burimi: World Bank

Figura paraqet ecurinë e BPV-së për kokë banori në vendet e Ballkanit Perëndimor gjatë periudhës 2021–2025. Të dhënat tregojnë se të gjitha vendet e rajonit kanë shënuar rritje të vazhdueshme të këtij treguesi, duke reflektuar zgjerimin e aktivitetit ekonomik dhe përmirësimin gradual të të ardhurave për banor.

Kosova ka shënuar një trend pozitiv gjatë gjithë periudhës së analizuar. BPV-ja për kokë banori u rrit nga 4,429.9 euro në vitin 2021 në 5,898.6 euro në vitin 2025, që përfaqëson një rritje kumulative prej rreth 33.2%. Krahasuar me vitin 2024, BPV-ja për kokë banori u rrit me 4.7%, duke kaluar nga 5,631.7 euro në 5,898.6 euro.

Megjithatë, pavarësisht kësaj rritjeje, Kosova vazhdon të ketë BPV-në më të ulët për kokë banori në mesin e vendeve të Ballkanit Perëndimor. Në vitin 2025, BPV-ja për kokë banori në Kosovë ishte rreth 1,464 euro më e ulët se mesatarja e rajonit (BP6), e cila arriti në 7,362.8 euro. Kjo tregon se niveli i zhvillimit ekonomik të vendit mbetet ende nën mesataren rajonale.

Në vitin 2025, Serbia (8,804.4 euro) dhe Mali i Zi (8,780.0 euro) regjistruan nivelin më të lartë të BPV-së për kokë banori në rajon, ndërsa Bosnja dhe Hercegovina (6,943.6 euro), Shqipëria (6,877.1 euro) dhe Maqedonia e Veriut (6,873.0 euro) u pozicionuan mbi Kosovën, por me dallime

më të vogla ndërmjet tyre. Kjo tregon se ekonomitë e rajonit po ndjekin një trajektore të ngjashme rritjeje, ndërsa diferenca ndërmjet Kosovës dhe vendeve të tjera vazhdon të mbetet e konsiderueshme.

Nga analiza e trendit vërehet se ritmi i rritjes së BPV-së për kokë banori në Kosovë ka qenë më i lartë në vitet 2022–2024, ndërsa në vitin 2025 rritja është moderuar. Ky zhvillim sugjeron një fazë të stabilizimit të rritjes ekonomike pas ritmeve më të larta të viteve paraprake.

Për industrinë përpunuese, rritja e BPV-së për kokë banori është një tregues pozitiv, pasi pasqyron zgjerimin e aktivitetit ekonomik dhe rritjen e potencialit të tregut të brendshëm. Megjithatë, fakti që Kosova mbetet nën mesataren rajonale tregon se ekziston ende hapësirë e konsiderueshme për rritjen e produktivitetit, zgjerimin e kapaciteteve prodhuese, avancimin teknologjik dhe rritjen e eksporteve me vlerë të shtuar. Përsheptimi i zhvillimit të industrisë përpunuese mbetet një nga faktorët kryesorë për ngushtimin e hendekut me ekonomitë e tjera të Ballkanit Perëndimor.

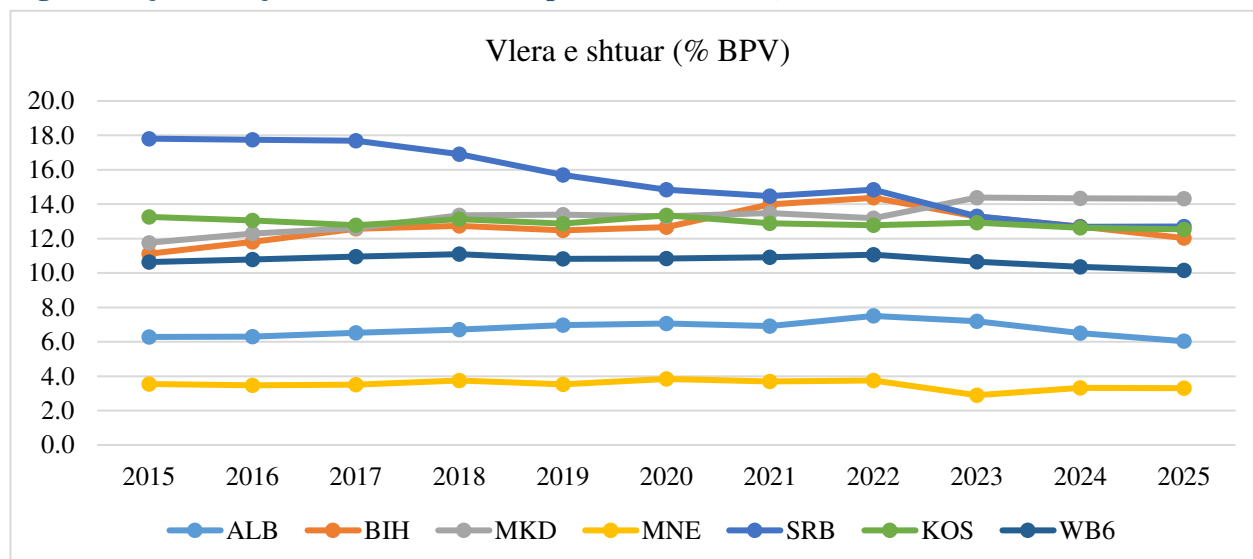
3.2. Pjesëmarrja e vlerës së shtuar të prodhimit në BPV

Pjesëmarrja e vlerës së shtuar të sektorit prodhues në Bruto Produktin Vendor (BPV) është një nga treguesit më të rëndësishëm për matjen e nivelit të industrializimit të një ekonomie. Ky tregues pasqyron kontributin e sektorit prodhues në krijimin e vlerës së përgjithshme ekonomike dhe përdoret gjerësisht për të vlerësuar strukturën ekonomike, transformimin industrial dhe aftësinë konkurruese të vendeve.

Sipas Sistemit të Llogarive Kombëtare të Kombeve të Bashkuara (System of National Accounts – SNA), vlera e shtuar vlerësohet me çmime bazë, duke përjashtuar taksat neto mbi produktet, ndërsa Bruto Produkti Vendor (BPV) llogaritet me çmimet e blerësit. Për këtë arsye, pjesëmarrja e vlerës së shtuar të sektorit prodhues në BPV paraqet një tregues të standardizuar dhe të krahasueshëm ndërkombëtarisht për analizimin e rolit të industrisë prodhuese në ekonomi.

Të dhënat për periudhën 2015–2025 tregojnë se sektori prodhues në Kosovë ka ruajtur një pjesëmarrje relativisht të qëndrueshme në BPV, duke u pozicionuar vazhdimisht mbi disa vende të rajonit dhe afër vendeve me bazë industriale më të zhvilluar në Ballkanin Perëndimor.

Figura 2. Pjesëmarrja e vlerës së shtuar të prodhimit në BPV, 2015–2025 (%)

Burimi: World Development Indicators¹

Gjatë periudhës 2015–2025, pjesëmarrja e vlerës së shtuar të sektorit prodhues në BPV në Kosovë lëviz ndërmjet 12.5% dhe 13.4%, duke reflektuar një strukturë relativisht stabile të industrisë prodhuese. Në vitin 2015 kjo pjesëmarrje ishte 13.26%, ndërsa në vitin 2025 vlerësohet në 12.54%, që paraqet një rënie prej vetëm 0.72 pikë përqindje gjatë një periudhe njëmbëdhjetëvjeçare. Kjo luhetje është relativisht e vogël dhe tregon se industria prodhuese ka ruajtur një rol të rëndësishëm në krijimin e BPV-së, pavarësisht krizave ekonomike, pandemisë COVID-19 dhe sfidave të vazhdueshme në zinxhirët ndërkombëtarë të furnizimit.

Krahasuar me vendet e tjera të Ballkanit Perëndimor, Kosova renditet në mesin e vendeve me pjesëmarrjen më të lartë të sektorit prodhues në ekonomi. Gjatë vitit 2025, pjesëmarrja e sektorit prodhues në Kosovë ishte 12.54%, më e lartë se në Shqipëri (6.03%) dhe Mal të Zi (3.33%), si dhe pak më e lartë se në Bosnje dhe Hercegovinë (12.03%). Nga ana tjetër, Maqedonia e Veriut mbetet vendi me pjesëmarrjen më të lartë në rajon (14.33%), ndërsa Serbia regjistron 12.69%.

Analiza e trendit tregon se Shqipëria dhe Mali i Zi karakterizohen nga një strukturë ekonomike me orientim më të madh drejt sektorit të shërbimeve, veçanërisht turizmit, gjë që reflektohet në pjesëmarrjen relativisht të ulët të sektorit prodhues në BPV. Në anën tjetër, Bosnja dhe Hercegovina, Serbia, Maqedonia e Veriut dhe Kosova paraqesin ekonomi me një bazë më të fortë industriale, megjithëse me dinamika të ndryshme zhvillimi.

Maqedonia e Veriut është i vetmi vend që ka shënuar një rritje të qëndrueshme gjatë gjithë periudhës së analizuar, duke kaluar nga 11.76% në vitin 2015 në 14.33% në vitin 2025. Ky zhvillim lidhet me zgjerimin e investimeve të huaja direkte në industrinë përpunuese, zhvillimin e zonave teknologjike-industriale dhe integrimin më të madh në zinxhirët evropianë të furnizimit.

Kosova paraqet një profil të qëndrueshëm krahasuar me shumicën e vendeve të rajonit. Industria prodhuese në Kosovë ka ruajtur një pjesëmarrje pothuajse konstante rreth nivelit 13% të BPV-së. Ky stabilitet tregon një bazë industriale që, megjithëse ende modeste në madhësi absolute, ka demonstruar rezistencë ndaj goditjeve ekonomike dhe ka ruajtur kontributin e saj në ekonominë kombëtare.

Megjithatë, stabiliteti nuk duhet të interpretohet si rritje e industrializimit. Pjesëmarrja pothuajse e pandryshuar e sektorit prodhues në BPV gjatë më shumë se një dekade tregon se zgjerimi i aktivitetit industrial ka ndjekur ritmin e përgjithshëm të ekonomisë, pa rritur peshën relative të industrisë në strukturën ekonomike të vendit. Kjo nënkupton se për të arritur një transformim më të thellë industrial nevojiten investime më të mëdha në teknologji, automatizim, inovacion, rritje të produktivitetit, zgjerim të kapaciteteve prodhuese dhe integrim më të madh në zinxhirët rajonale dhe evropiane të vlerës.

Në aspektin rajonal, të dhënat konfirmojnë se Kosova pozicionohet më mirë se disa ekonomi të Ballkanit Perëndimor për sa i përket kontributit të industrisë prodhuese në BPV, por ende mbetet nën nivelin e Maqedonisë së Veriut, e cila paraqet modelin më të avancuar të industrializimit në

¹ **Shënim:** Të dhënat për Serbinë dhe Malin e Zi për vitin 2025 nuk ishin të disponueshme në bazën e të dhënave të World Development Indicators në kohën e përgatitjes së raportit. Për të ruajtur krahasueshmërinë e serisë kohore, për vitin 2025 janë përdorur vlerat e vitit 2024 për këto dy vende.

rajon. Ky pozicion krijon një bazë të favorshme për zhvillimin e mëtejshëm të sektorit prodhues, me kusht që politikat industriale të fokusohen në rritjen e investimeve private, modernizimin teknologjik, zhvillimin e kapitalit njerëzor dhe zgjerimin e eksporteve me vlerë të shtuar më të lartë.

3.3. Vlera e Shtuar e Prodhimit për kokë banori

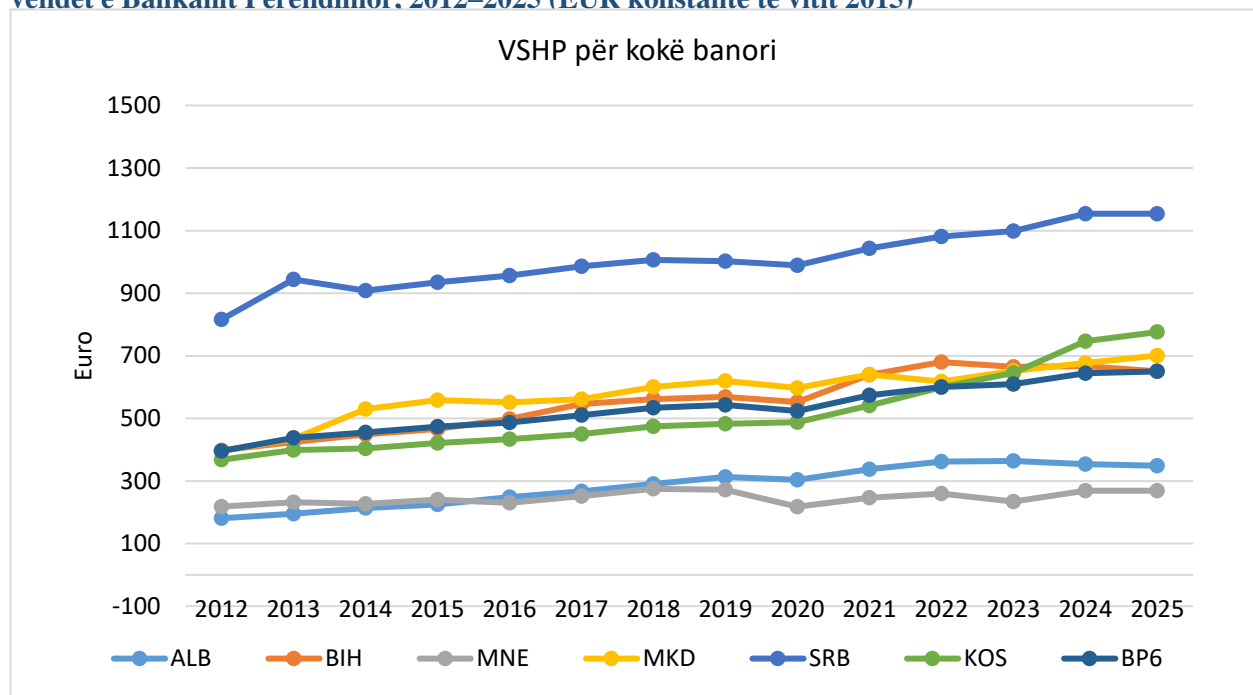
Vlera e shtuar e prodhimit për kokë banori (Manufacturing Value Added per capita – MVA per capita) është një tregues i rëndësishëm për matjen e nivelit të industrializimit dhe kapacitetit prodhues të një ekonomie. Ky tregues paraqet vlerën ekonomike të krijuar nga sektori i prodhimit për çdo banor dhe përdoret për të krahasuar performancën industriale ndërmjet vendeve, duke marrë parasysh madhësinë e popullsisë.

Vlera e shtuar e prodhimit për kokë banori llogaritet duke pjesëtuar vlerën e shtuar të sektorit të prodhimit me numrin e banorëve të një vendi. Për qëllime të këtij raporti janë përdorur të dhënat e Bankës Botërore (World Development Indicators) për treguesin "Manufacturing, value added (constant 2015 US\$)", të cilat më pas janë konvertuar në euro duke përdorur kursin mesatar të vitit bazë 2015 (1 USD = 0.9012 EUR). Kjo qasje siguron ruajtjen e krahasueshmërisë ndër vite dhe eliminon ndikimin e ndryshimeve të çmimeve dhe luhatjeve valutore.

Gjatë periudhës 2012–2025, Kosova ka shënuar një rritje të konsiderueshme të vlerës së shtuar të prodhimit për kokë banori. Në vitin 2012, ky tregues ishte 368 euro për banor, ndërsa në vitin 2025 arriti në 776 euro për banor, duke shënuar një rritje prej rreth 111% gjatë kësaj periudhe.

Rritja e këtij treguesi tregon një përmirësim të kapacitetit prodhues të ekonomisë së Kosovës dhe një zgjerim gradual të rolit të sektorit të prodhimit në krijimin e vlerës ekonomike. Veçanërisht pas vitit 2020, Kosova ka regjistruar një përshpejtim të rritjes, ku vlera e shtuar e prodhimit për kokë banori është rritur nga 488 euro në vitin 2020 në 747 euro në vitin 2024.

Figura 3. Vlera e shtuar e prodhimit për kokë banori (MVA per capita), Kosova krahasuar me vendet e Ballkanit Perëndimor, 2012–2025 (EUR konstantë të vitit 2015)

Burimi: World Development Indicators (WDI), përpunuar nga stafi i Departamentit të Industrisë / Divizionit për Politika Industriale.²

Figura 3 paraqet zhvillimin e vlerës së shtuar të prodhimit për kokë banori në vendet e Ballkanit Perëndimor. Të dhënat tregojnë se Serbia vazhdon të ketë nivelin më të lartë të këtij treguesi në rajon, me 1,154 euro për banor në vitin 2025, e ndjekur nga Kosova me 776 euro, Maqedonia e Veriut me 701 euro dhe Bosnja dhe Hercegovina me 650 euro.

Në vitin 2025, Kosova ka tejkaluar mesataren e vendeve të Ballkanit Perëndimor (BP6), e cila ishte 650 euro për banor, duke arritur një nivel rreth 19% më të lartë se mesatarja rajonale. Ky zhvillim paraqet një përmirësim të rëndësishëm krahasuar me vitin 2012, kur Kosova ishte nën mesataren e BP6.

Megjithatë, krahasuar me Serbinë, Kosova ende ka një diferencë të konsiderueshme në nivelin e vlerës së shtuar të prodhimit për kokë banori. Në vitin 2025, niveli i Kosovës përbën rreth 67% të nivelit të Serbisë, duke treguar ekzistencën e një hendeku në kapacitetet prodhuese, produktivitetin industrial dhe shkallën e zhvillimit të sektorit të prodhimit.

Kjo tregon një progres të rëndësishëm të sektorit prodhues në Kosovë gjatë dekadës së fundit, por njëkohësisht evidenton nevojën për investime të mëtejshme në modernizimin teknologjik, rritjen e produktivitetit, zhvillimin e fuqisë punëtore dhe orientimin drejt produkteve me vlerë më të lartë të shtuar.

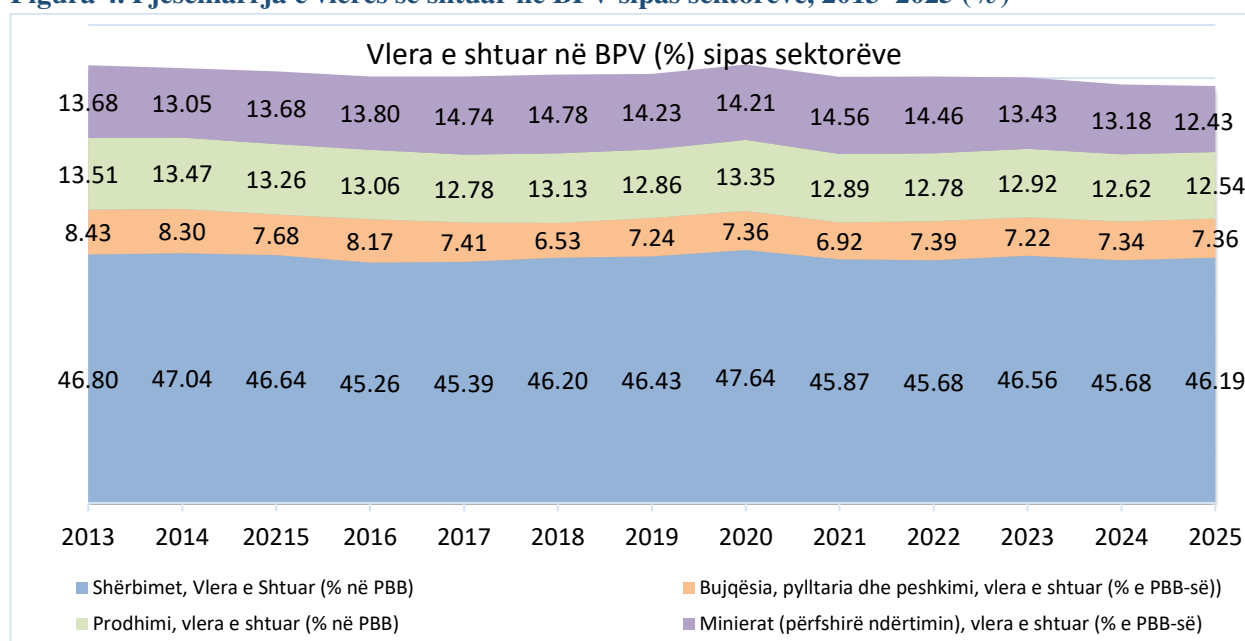
²Shënim metodologjik: Të dhënat burimore janë në dollarë amerikanë konstantë të vitit 2015. Për harmonizim me monedhën raportuese të këtij dokumenti, ato janë konvertuar në euro duke përdorur kursin mesatar të vitit 2015 (1 USD = 0.9012 EUR). Për Malin e Zi dhe Serbinë, për vitin 2025 është përdorur vlera e vitit 2024 për shkak të mungesës së të dhënave të publikuara në WDI.

3.4. Pjesëmarrja e vlerës së shtuar në BPV sipas sektorëve

Struktura sektoriale e ekonomisë së Kosovës gjatë periudhës 2013–2025 ka mbetur relativisht e qëndrueshme, me një dominim të vazhdueshëm të sektorit të shërbimeve dhe me një rol më të kufizuar të sektorit të prodhimit. Të dhënat tregojnë se pjesëmarrja e vlerës së shtuar të prodhimit në BPV ka lëvizur në një interval relativisht të ngushtë gjatë gjithë periudhës, por me një prirje të lehtë rënëse në vitet e fundit.

Në vitin 2025, shërbimet përbëjnë 46.19% të BPV-së, ndërsa prodhimi përbën 12.54%. Në të njëjtin vit, bujqësia, pylltaria dhe peshkimi përbëjnë 7.36%, ndërsa agregati i minierave dhe ndërtimtarisë 12.43%. Këto të dhëna ilustrjnë peshën relative të sektorëve kryesorë në krijimin e vlerës së shtuar dhe ofrojnë bazën për vlerësimin e rolit të industrisë në strukturën e përgjithshme ekonomike të Kosovës.

Figura 4. Pjesëmarrja e vlerës së shtuar në BPV sipas sektorëve, 2013–2025 (%)

Burimi: World Development Indicators (WDI), Banka Botërore; përpunuar nga stafi i Departamentit të Industrisë/Divizioni për Politika Industriale

Të dhënat e paraqitura në Figurën 4 tregojnë se sektori i shërbimeve ka ruajtur gjatë gjithë periudhës pozitën dominuese në strukturën e vlerës së shtuar të ekonomisë së Kosovës. Pjesëmarrja e tij ka qenë relativisht e qëndrueshme, duke lëvizur kryesisht rreth nivelit 46% të BPV-së. Në vitin 2025, kjo pjesëmarrje arriti në 46.19%, krahasuar me 45.68% në vitin 2024. Rritja prej 0.51 pikë përqindjeje në vitin 2025 tregon një forcim të lehtë të peshës relative të shërbimeve në ekonominë e përgjithshme.

Në rastin e sektorit të prodhimit, të dhënat tregojnë një situatë më të qëndrueshme, por me një prirje të lehtë rënëse në horizontin afatgjatë. Pjesëmarrja e vlerës së shtuar të prodhimit në BPV ka zbritur nga 13.51% në vitin 2013 në 12.54% në vitin 2025. Në periudhën më të fundit, kjo pjesëmarrje ka rënë nga 12.92% në vitin 2023, në 12.62% në vitin 2024 dhe në 12.54% në vitin 2025. Pra, në dy vitet e fundit, pesha relative e prodhimit është zvogëluar me 0.38 pikë përqindjeje.

Megjithatë, ky zhvillim duhet të interpretohet me kujdes. Ulja e pjesëmarrjes së prodhimit në BPV nuk nënkupton domosdoshmërisht rënie të vlerës absolute të prodhimit. Pjesëmarrja sektoriale

është një tregues relativ dhe ndikohet si nga performanca e vetë sektorit të prodhimit, ashtu edhe nga ritmi i rritjes së sektorëve të tjerë të ekonomisë. Për këtë arsye, ndryshimi i peshës së prodhimit duhet të analizohet së bashku me treguesit e vlerës absolute të shtuar, prodhimit industrial, punësimit, produktivitetit, investimeve dhe eksporteve.

Një zhvillim tjetër i rëndësishëm paraqitet te agregati i minierave dhe ndërtimtarisë. Pas niveleve relativisht të larta gjatë viteve 2017–2018, kur pjesëmarrja e këtij agregati ishte rreth 14.7%, pesha e tij ka ndjekur një prirje rënëse dhe në vitin 2025 ka arritur në 12.43%, krahasuar me 13.18% në vitin 2024. Ndërkohë, bujqësia, pylltaria dhe peshkimi kanë ruajtur një peshë relativisht të qëndrueshme në vitet e fundit, duke arritur në 7.36% të BPV-së në vitin 2025.

Nga perspektiva e zhvillimit industrial, këto rezultate tregojnë se ekonomia e Kosovës ende nuk ka përjetuar një zhvendosje të theksuar strukturore drejt prodhimit. Pesha e sektorit prodhues ka mbetur për një periudhë të gjatë rreth 13% të BPV-së dhe, pavarësisht zhvillimeve në kapacitetet prodhuese, investimeve dhe zgjerimit të eksporteve, nuk është evidentuar një rritje e qëndrueshme e pjesëmarrjes së tij në vlerën e përgjithshme të krijuar në ekonomi.

Kjo nënvizon nevojën që politika industriale të fokusohet jo vetëm në zgjerimin e kapaciteteve prodhuese, por veçanërisht në rritjen e vlerës së shtuar dhe produktivitetit të industrisë. Prioritet duhet t'u jepet investimeve në teknologji dhe pajisje moderne, automatizim dhe digjitalizim të proceseve të prodhimit, zhvillim të aftësive të fuqisë punëtore, inovacion, eficiencë energjetike dhe përdorim të burimeve të rinovueshme, si dhe integrim më të madh të ndërmarrjeve vendore në zinxhirët rajonalë dhe evropianë të vlerës.

Në këtë kuadër, rezultati i vitit 2025 duhet të shërbejë si një pikë reference për monitorimin e performancës së industrisë në vitet në vijim. Objektivi nuk duhet të jetë vetëm rritja e numrit të ndërmarrjeve ose kapaciteteve prodhuese, por krijimi i një baze industriale më produktive, më teknologjike dhe me aftësi më të lartë për të gjeneruar vlerë të shtuar, për të eksportuar produkte me përpunim më të lartë dhe për të kontribuar në mënyrë më të madhe në rritjen ekonomike.

Në këtë drejtim, analiza e pjesëmarrjes së prodhimit në BPV duhet të plotësohet me tregues të tjerë të performancës së industrisë, veçanërisht me vlerën absolute të shtuar të prodhimit, vlerën e shtuar për punëtor, punësimin në industri, investimet, produktivitetin, eksportet e produkteve të përpunuara dhe shkallën e përpunimit të eksporteve. Kombinimi i këtyre treguesve do të mundësojë një vlerësim më të plotë të progresit dhe konkurrueshmërisë së industrisë përpunuese të Kosovës.

3.5. Investimet e Huaja Direkte

Investimet e Huaja Direkte (IHD) përbëjnë një burim të rëndësishëm të kapitalit për zhvillimin ekonomik dhe mund të kontribuojnë në zgjerimin e kapaciteteve prodhuese, transferimin e teknologjisë dhe njohurive, rritjen e produktivitetit dhe integrimin e ndërmarrjeve vendore në zinxhirët rajonalë dhe ndërkombëtarë të vlerës. Për zhvillimin industrial, rëndësi të veçantë ka orientimi i IHD-ve drejt aktiviteteve prodhuese dhe përpunuese, pasi këto investime kanë potencial të ndikojnë në krijimin e vlerës së shtuar, rritjen e eksporteve, zhvillimin e aftësive profesionale dhe forcimin e konkurrueshmërisë së ekonomisë.

Në rastin e Kosovës, vlerësimi i IHD-ve kërkon të merret parasysh jo vetëm vlera e përgjithshme e investimeve, por edhe struktura e tyre sipas aktiviteteve ekonomike. Për këtë arsye, analiza në

vijim fokusohet në shpërndarjen sektoriale të IHD-ve gjatë periudhës 2016–2025, me vëmendje të veçantë ndaj sektorit të prodhimit.

3.5.1. Investimet e Huaja Direkte sipas aktivitetit ekonomik

Tabela në vijim paraqet zhvillimin e IHD-ve sipas aktiviteteve ekonomike në Kosovë gjatë periudhës 2016–2025, në milionë euro. Paraqitja e serisë dhjetëvjeçare mundëson vlerësimin e ndryshimeve në strukturën sektoriale të investimeve dhe identifikimin e sektorëve që kanë tërhequr pjesën më të madhe të kapitalit të huaj. Për qëllimet e këtij raporti, vëmendje e veçantë i kushtohet sektorit të prodhimit, për shkak të rolit të tij në zgjerimin e bazës industriale dhe në rritjen e kapaciteteve eksportuese të Kosovës.

Tabela 1. Investimet e Huaja Direkte sipas sektorëve ekonomike, 2016 – 2025 (në milionë euro)

Sektorët	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Bujqësia, pylltari dhe peshkatari	1.3	(1.3)	0.1	1.5	2.8	1.1	0.7	0.7	0.4	0.3
Xehetaria dhe guroret	(19.1)	(4.9)	(2.7)	(6.9)	29.1	1.4	18.6	22.9	-0.9	16.4
Prodhimi	4.2	6.1	(17.7)	14.2	(4.6)	-0.4	8.9	17.2	15.7	31.9
Furnizimi me energji, gaz, avull dhe me ajër të kondicionuar	(0.4)	(0.8)	12.1	13.5	30	(38.8)	29.5	58.5	-32	47.6
Furnizimi me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash	0.6	0.0	2.5	(0.6)	0.2	(0.5)	(0.2)	0.2	0.0	6.5
Ndërtimi	28.1	5.1	24.8	(17.1)	11.4	16.7	26.5	11.8	5.1	8.9
Tregti me shumicë dhe pakicë, riparim i mjeteve motorike, motoçikletave	14.0	9.0	19.6	(6.7)	(8.1)	(4.0)	17.6	16.6	1.5	42.5
Transport dhe ruajtje	0.9	(0.8)	(0.2)	(6.2)	(16.0)	4.3	(4.1)	(-8.5)	(-4.6)	(-6.7)
Akomodim dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim	0.8	1.1	1.8	1.4	1.1	0.7	(4.1)	0.2	0.5	0.7
Informacioni dhe Komunikimi	(4.2)	(3.8)	(9.6)	2.3	1.6	17.3	14.0	12.9	7.2	26.5
Aktivitete financiare dhe të sigurimit	19.0	55.2	15.5	13.9	85.1	24.6	51.9	176.6	137.0	124.9
Aktivitete të patundshmërive	139.7	154.7	205.2	223.8	201.1	384.0	529.5	517.1	648.6	771.3
Aktivitete profesionale shkencore dhe teknike	5.8	5.7	5.2	3.4	3.6	5.7	10.9	7.4	5.3	5.7

Sektorët	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aktivitetet administrative dhe mbështetëse	21.9	23.7	4.7	3.7	0.8	1.4	10.7	-1.0	-0.5	4.7
Administratë publike dhe mbrojtje; siguri m social i detyrueshëm	1.9	1.3	0.9	1.7	1.1	1.1	1.5	1.5	0.7	0.3
Arsim	0.8	0.7	0.7	1.3	1.3	1.8	2.2	1.8	0.0	0.0
Shëndetësi njerëzor dhe aktivitetet punës sociale	1.3	(1.0)	(0.4)	0.6	0.3	2.7	1.2	0.7	2.5	2.8
Art, zbavitje dhe rekreacion	0.1	0.0	0.5	0.5	(0.1)	0.1	0.6	0.6	0.0	0.7
Aktivitetet të shërbimeve tjera	3.9	3.7	7.2	2.8	1.7	(1.2)	1.1	(-1.0)	1.1	1.5
Të pa klasifikuar	(0.3)	1.5	2.0	7.6	3.0	2.6	14.9	3.8	5.9	8.7
Gjithsej	220.0	255.4	272.1	254.6	345.7	420.7	732.0	840.1	793.5	1095.0

Burimi: Banka Qendrore e Kosovës // <https://bqk-kos.org/statistikat/serite-kohore/> qasur më 14.07.2026

Analiza e të dhënave për periudhën 2016–2025 tregon se struktura sektoriale e Investimeve të Huaja Direkte në Kosovë mbetet e përqendruar në aktivitetet e patundshmërive. Në vitin 2025, investimet në këtë aktivitet arritën në 771.3 milionë euro, duke përfaqësuar rreth 70.4% të totalit të IHD-ve, i cili ishte 1,095.0 milionë euro. Dominimi i këtij aktiviteti tregon se një pjesë e konsiderueshme e kapitalit të huaj vazhdon të orientohet drejt pasurive të paluajtshme, ndërsa pjesa e investimeve të drejtpërdrejta në aktivitetet prodhuese mbetet relativisht e kufizuar.

Në këtë kuadër, rritja e IHD-ve në sektorin e prodhimit përbën një zhvillim pozitiv. Investimet në prodhim u rritën nga 15.7 milionë euro në vitin 2024 në 31.9 milionë euro në vitin 2025, ose me 16.2 milionë euro. Si rezultat, pjesëmarrja e sektorit të prodhimit në totalin e IHD-ve arriti në rreth 2.9% në vitin 2025. Megjithatë kjo rritje është e rëndësishme në terma relativë, pesha e prodhimit në totalin e IHD-ve mbetet e ulët dhe nuk tregon ende një ndryshim të theksuar të strukturës së investimeve drejt aktiviteteve prodhuese.

Në vitin 2025, përveç patundshmërive, flukse të konsiderueshme të IHD-ve u regjistruan edhe në aktivitetet financiare dhe të sigurimit (124.9 milionë euro), furnizimin me energji, gaz, avull dhe ajër të kondicionuar (47.6 milionë euro), tregtinë me shumicë dhe pakicë (42.5 milionë euro) dhe informacionin dhe komunikimin (26.5 milionë euro). Kjo tregon se investimet e huaja janë të pranishme në një numër relativisht të gjerë aktivitetesh ekonomike, por struktura vazhdon të dominohet nga aktivitetet e patundshmërive.

Nga perspektiva e zhvillimit industrial, kjo strukturë evidenton nevojën për një orientim më të madh të politikave të promovimit të investimeve drejt sektorëve prodhues dhe aktiviteteve me potencial të lartë për krijimin e vlerës së shtuar. Në veçanti, prioritet duhet t'u jepet investimeve që krijojnë kapacitete të reja prodhuese, sjellin teknologji dhe njohuri të avancuara, rrisin produktivitetin dhe krijojnë lidhje ndërmjet investorëve të huaj dhe ndërmarrjeve vendore.

Për sektorin industrial të Kosovës, rritja e IHD-ve prodhuese mund të kontribuojë në zgjerimin e kapaciteteve prodhuese, diversifikimin e bazës ekonomike, rritjen e potencialit eksportues dhe

integrimin e ndërmarrjeve vendore në zinxhirët rajonalë dhe evropianë të vlerës. Për këtë arsye, rëndësi të veçantë ka orientimi i politikave të investimeve drejt aktiviteteve me potencial për eksport, teknologji, inovacion, produktivitet dhe punësim cilësor.

3.5.2. Investimet e Huaja Direkte sipas vendeve të origjinës

Struktura e Investimeve të Huaja Direkte (IHD) sipas vendeve të origjinës ofron një pasqyrë të rëndësishme mbi burimet kryesore të kapitalit të huaj në Kosovë dhe nivelin e diversifikimit gjeografik të investimeve. Përveç vlerës së përgjithshme të IHD-ve, analiza sipas vendit të origjinës është veçanërisht e rëndësishme për identifikimin e partnerëve ekonomikë me potencial për zhvillimin e bashkëpunimit afatgjatë, transferimin e njohurive dhe teknologjisë, si dhe orientimin e investimeve drejt sektorëve me vlerë të shtuar më të lartë.

Të dhënat për periudhën 2015–2025 tregojnë se investimet e huaja në Kosovë kanë origjinë kryesisht nga vendet evropiane, ndërsa një rol të rëndësishëm kanë edhe vendet me të cilat Kosova ka lidhje të forta ekonomike dhe biznesore, përfshirë vendet ku është e pranishme diaspora shqiptare. Struktura e paraqitur në tabelën në vijim mundëson identifikimin e ndryshimeve në origjinën e kapitalit të huaj dhe dinamikën e investimeve nga partnerët kryesorë ekonomikë.

Tabela 2. IHD sipas vendeve të origjinës, 2015 – 2025 (në milion euro)

Shtetet		Vitet										
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
AT	Austria	33.5	9.9	20.3	11.2	11.9	27.6	22.9	44.7	63.6	72.1	59.8
DE	Gjermania	45.3	25.7	55.9	60.3	70.2	67.5	121.9	194.4	196.0	202.3	283.9
SI	Sllovenia	5.6	-4.5	1.2	-8.7	6.1	8.1	5.8	20.0	34.3	25.9	49.9
GB	Britania e Madhe	26.6	13.6	27.0	57.4	0.8	21.4	0.1	-25.0	49.2	17.9	24.0
CH	Zvicra	72.9	61.8	50.6	71.0	61.9	64.1	99.2	155.7	172.6	188.3	251.5
TR	Turqia	55.4	42.7	29.5	12.2	-31.9	14.6	-38	30.2	63.4	4.6	18.8
NL	Holanda	-36.4	-23.1	-14.1	-39.7	1.9	0.1	7.6	61.6	14.7	1.9	29.5
AL	Shqipëria	40.1	28.6	2.4	22.3	15.2	39.8	50.4	47.3	64.5	89.0	101.5
LU	Luksemburgu	0.1	0.6	2.1	1.9	1.3	-2.7	-3.6	1.8	1.3	1.3	2.5
RS	Serbia	0.8	-0.6	-1.4	0.4	0.4	6.0	5.0	-0.7	1.5	-9.9	8.8
US	Shtetet e Bashkuara	25.0	23.0	20.3	35.5	22.8	29.6	63.7	97.8	66.7	87.1	93.4
FR	Franca	3.2	2.8	3.6	5.6	3.4	3.7	10.2	9.9	11.0	2.8	20.0
BG	Bullgaria	1.6	0.4	0.5	2.1	1.0	0.9	-0.8	1.4	0.6	0.8	0.9
MK	Maqedonia	0.1	3.2	-1.0	1.3	2.0	1.8	1.8	3.0	5.1	12.3	12.9
BA	Bosnja dhe Hercegovina	0.8	1.2	0.7	0.4	0.1	0.1	0.4	0.3	0.7	-0.1	0.7
HR	Kroacia	0.1	-1.7	0.7	-1.0	0.9	-1.2	3.0	1.5	9.4	1.5	4.9
MT	Malta	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.8	1.7	3.2	-0.2
CY	Qipro	0.1	0.4	0.8	1.3	2.9	0.9	0.9	1.7	2.1	0.0	0.3
SK	Sllovakia	0.1	0.8	0.1	0.5	1.4	0.3	0.3	0.2	0.1	0.4	1.9
CA	Kanadaja	1.1	2.5	3.0	3.2	5.3	4.7	8.8	17.8	13.3	13.3	8.5

Shtetet		Vitet										
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
CZ	Çekia	1.3	0.2	0.7	1.5	0.4	0.5	1.0	0.7	2.0	1.5	3.5
AE	Emiratet e Bashkuara Arabe	1.4	3.6	13.4	-2.5	3.8	2.8	0.6	4.2	-0.9	6.2	5.4
NO	Norvegjia	2.9	3.4	3.5	5.1	4.9	3.2	7.7	7.0	6.3	7.2	9.0
KW	Kuvajti	0.0	0.2	0.0	-1.1	0.7	0.1	-0.5	-0.1	0.4	0.1	0.1
ES	Spanja	-0.8	0.2	2.5	0.3	0.7	0.0	0.3	0.1	0.9	0.3	1.1
EG	Egjipti	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
IT	Italia	5.7	1.9	7.0	2.7	7.9	3.5	8.5	10.4	12.0	19.4	20.6
GR	Greqia	-0.2	-0.4	-1.2	-0.3	0.1	-0.1	-1.1	-0.1	-0.3	0.2	0.7
HU	Hungaria	0.3	0.6	0.4	0.1	19.1	26.1	3.6	8.2	11.3	-12.3	9.0
Tjera	Tjera	22.1	22.8	26.9	29.1	39.6	22.3	40.7	37.0	36.5	56.1	72.1
Gjithsej		308.8	220.0	255.4	272.1	254.8	345.7	420.4	732.0	840.1	793.5	1095.0

Burimi: Banka Qendrore e Kosovës, [https://bqk-kos.org/statistikat/serite-kohore/qasur më 18.07.2026](https://bqk-kos.org/statistikat/serite-kohore/qasur-më-18.07.2026)

Analiza e të dhënave për vitin 2025 tregon një rritje të konsiderueshme të hyrjeve neto të IHD-ve, të cilat arritën në 1,095.0 milionë euro, krahasuar me 793.5 milionë euro në vitin 2024. Kjo paraqet një rritje prej 301.5 milionë eurosh, ose rreth 38.0%, duke reflektuar një zgjerim të dukshëm të kapitalit të huaj të investuar në Kosovë.

Sipas strukturës së IHD-ve sipas vendeve të origjinës, Gjermania dhe Zvicra kanë qenë dy burimet kryesore të kapitalit të huaj gjatë vitit 2025. Investimet nga Gjermania arritën në 283.9 milionë euro, duke përfaqësuar rreth 25.9% të totalit të IHD-ve, ndërsa ato nga Zvicra arritën në 251.5 milionë euro, ose rreth 23.0% të totalit. Shqipëria renditet ndër burimet më të rëndësishme të investimeve, me 101.5 milionë euro, përkatësisht rreth 9.3% të totalit.

Në tërësi, këto tri vende përfaqësuan rreth 58.2% të IHD-ve totale në vitin 2025, duke treguar një përqendrim relativisht të lartë të kapitalit të huaj në një numër të kufizuar tregjesh. Përveç tyre, kontribute të rëndësishme janë regjistruar edhe nga Shtetet e Bashkuara të Amerikës, Austria, Sllovenia dhe vende të tjera evropiane, duke dëshmuar për një bazë më të gjerë të burimeve të investimeve, megjithëse pesha kryesore vazhdon të përqendrohet në disa vende.

Krahasuar me vitin 2024, rritje të dukshme kanë shënuar veçanërisht investimet nga Gjermania, të cilat janë rritur nga 202.3 milionë euro në 283.9 milionë euro, si dhe investimet nga Zvicra, të cilat janë rritur nga 188.3 milionë euro në 251.5 milionë euro. Po ashtu, IHD-të nga Shqipëria janë rritur nga 89.0 milionë euro në 101.5 milionë euro. Rritje janë evidentuar edhe nga disa vende të tjera, përfshirë Slloveninë, Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe Austrinë, megjithëse me intensitet të ndryshëm.

Nga perspektiva e zhvillimit industrial, origjina e IHD-ve ka rëndësi jo vetëm për shkak të vëllimit të kapitalit të investuar, por edhe për potencialin që këto investime kanë për të sjellë teknologji, njohuri menaxheriale, standarde të reja të prodhimit dhe qasje në tregjet ndërkombëtare. Në këtë drejtim, prania e vendeve me ekonomi të zhvilluara dhe me kapacitete të avancuara industriale, si Gjermania, Zvicra dhe vende të tjera të Bashkimit Evropian, paraqet një potencial të rëndësishëm

për tërheqjen e investimeve me ndikim më të madh në zhvillimin e sektorit prodhues dhe përpunues.

Megjithatë, rritja e IHD-ve sipas vendeve të origjinës nuk nënkupton domosdoshmërisht edhe orientimin e tyre drejt sektorëve me produktivitet dhe vlerë të shtuar më të lartë. Për këtë arsye, analiza e origjinës së kapitalit duhet të vlerësohet në lidhje me strukturën sektoriale të investimeve. Sfida kryesore mbetet orientimi i një pjese më të madhe të kapitalit të huaj drejt industrisë prodhuese dhe përpunuese, teknologjisë, inovacionit dhe aktiviteteve me potencial më të lartë eksportues.

Në këtë kuadër, rritja e investimeve nga tregjet kryesore gjatë vitit 2025 krijon mundësi për forcimin e politikave të promovimit të investimeve dhe për zhvillimin e një qasjeje më të targetuar ndaj investitorëve të huaj. Potenciali i kompanive nga Gjermania, Zvicra, vendet e Bashkimit Evropian dhe tregje të tjera të zhvilluara mund të shfrytëzohet për tërheqjen e projekteve që kontribuojnë në zgjerimin e kapaciteteve prodhuese, transferimin e teknologjisë dhe krijimin e lidhjeve më të forta ndërmjet investitorëve të huaj dhe ndërmarrjeve vendore.

3.6. Tregu financiar

3.6.1. Normat efektive të interesit për kreditë sipas sektorëve

Qasja në financim dhe kostoja e tij përbëjnë faktorë të rëndësishëm për zhvillimin dhe konkurrueshmërinë e ndërmarrjeve në sektorin prodhues dhe përpunues. Mundësia për të siguruar financim në kushte të përshtatshme ndikon drejtpërdrejt në aftësinë e ndërmarrjeve për të realizuar investime në makineri dhe pajisje, teknologji të reja, automatizim, zgjerim të kapaciteteve prodhuese dhe përmirësim të proceseve të punës.

Në këtë kontekst, normat e interesit për kreditë bankare përbëjnë një tregues të rëndësishëm të kostos së huamarrjes. Niveli i tyre ndikon në vendimmarrjen e ndërmarrjeve për financimin e investimeve dhe në realizueshmërinë ekonomike të projekteve të reja. Për sektorin prodhues, qasja në financim me kosto të përballueshme është veçanërisht e rëndësishme, duke marrë parasysh nevojën për investime relativisht të larta kapitale dhe periudhën më të gjatë të kthimit të investimit.

Tabela në vijim paraqet ecurinë e normave efektive të interesit për kreditë e KTD-ve sipas sektorëve ekonomikë gjatë periudhës 2020–2025.

Tabela 3. Normat efektive të interesit për kreditë e KTD-ve sipas sektorëve, 2020–2025 (%)

Sektorët	Norma e Interesit 2020	Norma e Interesit 2021	Norma e Interesit 2022	Norma e Interesit 2023	Norma e Interesit 2024	Norma e Interesit 2025
Kredi Konsumuese	6.8%	6.4%	6.3%	6.4%	6.1%	6.4%
Kredi Hipotekare	5.7%	5%	4.9%	5.3%	5%	5.4%
Bujqësore	9.3%	7.96%	8%	9.1%	8.7%	8.7%
Industriale	6.0%	5.9%	6%	6.8%	6.4%	6.5%
Shërbyese	6.0%	5.9%	6%	6.6%	6.2%	6.4%
Sektorët Tjerë	6.3%	6.3%	6.5%	6.9%	6.8%	7.4%

Burimi: Banka Qendrore e Kosovës, <https://bqk-kos.org/statistikat/serite-kohore/>

Analiza e të dhënave tregon se norma efektive e interesit për kreditë në sektorin industrial ka shfaqur luhatje të moderuara gjatë periudhës 2020–2025. Norma prej 6.0% në vitin 2020 u ul lehtë në 5.9% në vitin 2021, ndërsa në vitet pasuese shënoi rritje, duke arritur nivelin më të lartë prej 6.8% në vitin 2023. Në vitin 2024, norma zbriti në 6.4%, ndërsa në vitin 2025 u rrit lehtë në 6.5%.

Krahasuar me vitin paraprak, rritja prej 0.1 pikë përqindjeje në vitin 2025 është minimale dhe nuk paraqet një ndryshim të konsiderueshëm në kushtet e financimit për sektorin industrial. Në këtë aspekt, ecuria e normave të interesit sugjeron një nivel relativisht të qëndrueshëm të kostos së huamarrjes për ndërmarrjet industriale gjatë dy viteve të fundit.

Në krahasim me sektorët e tjerë, norma e interesit për kreditë industriale në vitin 2025 rezulton të jetë më e ulët se norma për kreditë bujqësore, e cila ishte 8.7%, si dhe më e ulët se norma për kategorinë e sektorëve të tjerë, që arriti në 7.4%. Nga ana tjetër, ajo ishte vetëm pak më e lartë se norma për kreditë e sektorit të shërbimeve, e cila ishte 6.4%. Kreditë konsumuese dhe hipotekare kishin norma përkatësisht prej 6.4% dhe 5.4%.

Kjo strukturë tregon se sektori industrial nuk është përballur me normat më të larta të interesit në tregun e kredive. Megjithatë, niveli i normës së interesit duhet të vlerësohet në lidhje me karakteristikat specifike të investimeve industriale. Ndërmarrjet prodhuese dhe përpunuese zakonisht kërkojnë financim për projekte kapitale me vlerë më të lartë dhe me periudha më të gjata të kthimit të investimit. Për këtë arsye, edhe ndryshime relativisht të vogla në koston e financimit mund të ndikojnë në vendimet për realizimin ose shtyrjen e investimeve.

Për sektorin prodhues dhe përpunues, qasja në financim mbetet e rëndësishme jo vetëm nga perspektiva e normës së interesit, por edhe në aspektin e afatit të kredive, kërkesave për kolateral, periudhës së shlyerjes dhe disponueshmërisë së produkteve financiare të përshtatura për investime afatgjata. Rrjedhimisht, norma e interesit përbën vetëm një nga elementet që përcaktojnë kushtet e përgjithshme të financimit për ndërmarrjet.

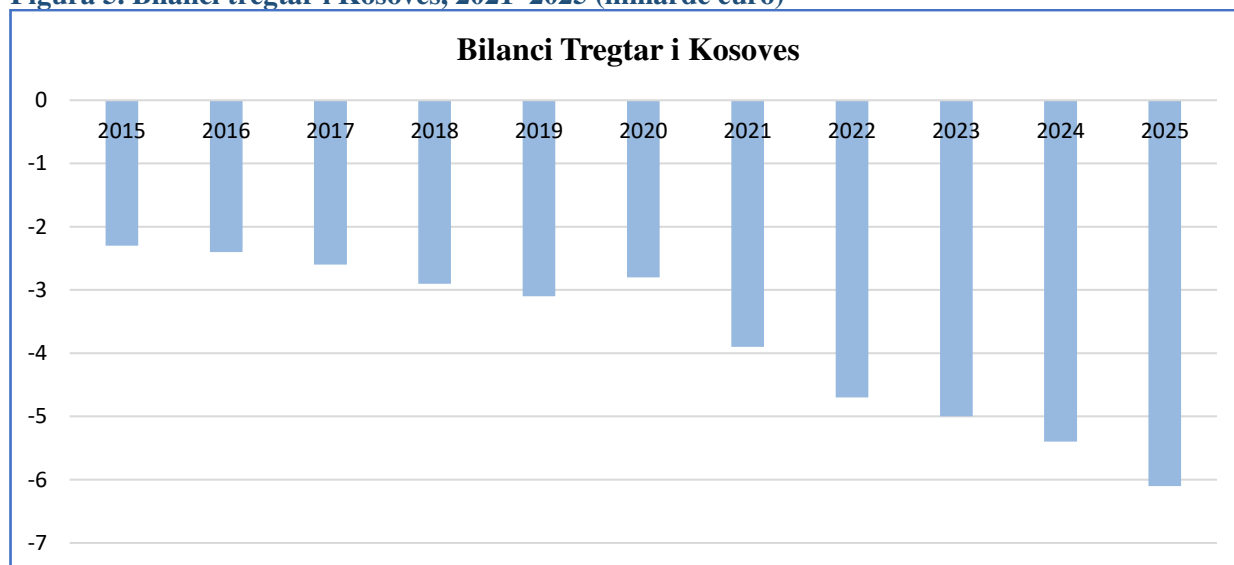
Në përgjithësi, të dhënat për vitin 2025 tregojnë se kostoja e financimit përmes kredive bankare në sektorin industrial ka mbetur relativisht e qëndrueshme krahasuar me vitin 2024. Rritja e lehtë e normës së interesit në 6.5% nuk sugjeron një përkeqësim të ndjeshëm të kushteve të huamarrjes. Megjithatë, për forcimin e kapaciteteve prodhuese dhe nxitjen e investimeve industriale, rëndësi të veçantë ka sigurimi i qasjes në burime financimi afatgjata dhe të përshtatshme për nevojat specifike të sektorit prodhues dhe përpunues.

3.7. Bilanci tregtar i Kosovës

Bilanci tregtar paraqet diferencën ndërmjet vlerës së eksporteve dhe importeve të mallrave dhe përbën një nga treguesit kryesorë për vlerësimin e performancës së tregtisë së jashtme.

Në vitin 2025, Kosova realizoi eksporte në vlerë prej 942.13 milionë euro, ndërsa importet arritën në rreth 7 miliardë euro. Si rezultat, vendi vazhdoi të regjistrojë një deficit të lartë tregtar. Raporti ndërmjet eksporteve dhe importeve ishte afërsisht 1:7, ndërsa mbulueshmëria e importeve me eksporte ishte rreth 13.4%.

Kjo strukturë tregon një varësi të konsiderueshme të ekonomisë nga importet dhe nënvizon rëndësinë e forcimit të kapaciteteve prodhuese vendore, rritjes së konkurrueshmërisë dhe zgjerimit të bazës eksportuese.

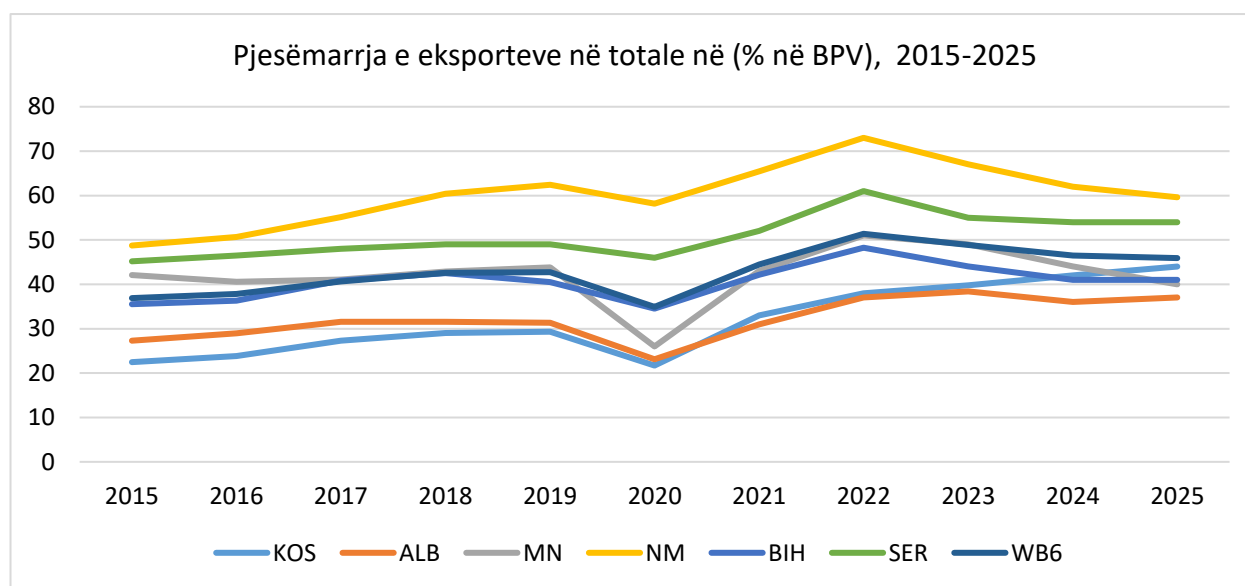
Figura 5. Bilanci tregtar i Kosovës, 2021–2025 (miliardë euro)

Burimi: ASK-Statistikat e Tregtisë së Jashtme (STJ), 2025 (përpunuar nga stafi i DI/DPI-së)

3.7.1. Pjesëmarrja e eksporteve në BPV

Bazuar në të dhënat e paraqitura në Figurën 6, pjesëmarrjen më të lartë të eksporteve në Bruto Produktin Vendor (BPV) në vitin 2025 e ka shënuar Maqedonia e Veriut me rreth 60%, pas saj renditet Serbia me rreth 54%, ndërsa Bosnja dhe Hercegovina me rreth 44%.

Kosova dhe mesatarja e BP6 paraqesin nivele të përafërta, përkatësisht rreth 43% dhe 42%, ndërsa pjesëmarrjen më të ulët e ka Shqipëria me rreth 37%. Mali i Zi renditet me rreth 40% të BPV-së.

Figura 6. Pjesëmarrja e eksporteve totale në BPV, 2015–2025 (%)

Burimi: WDI, ASK (përpunuar nga DI/DPI-së)

Kosova ndër vite ka një rritje solide të pjesëmarrjes së eksportit në BPV dhe ka shënuar rritje për 2%, rritje ka shënuar edhe Shqipëria për 1%, ndërsa rënie kishin: Maqedonia e Veriut me 2%, Mali i Zi për 4% ndërsa Bosnja dhe Hercegovina dhe Serbia nuk kanë pasur ndryshim.

Në përgjithësi, të dhënat tregojnë se Kosova vazhdon të mbetet pas vendeve të rajonit për sa i përket peshës së eksporteve në ekonomi, trendi pozitiv i viteve të fundit dëshmon një rritje graduale të kapaciteteve eksportuese. Megjithatë, për të arritur nivele të krahasueshme me vendet e rajonit, mbetet e nevojshme rritja e konkurrueshmërisë së industrisë vendore, diversifikimi i produkteve eksportuese dhe zgjerimi i qasjes në tregjet ndërkombëtare.

3.8. Tregtia e jashtme e industrisë përpunuese

3.8.1. Përmbledhje e performancës së tregtisë së jashtme

Tregtia e jashtme përbën një nga treguesit kryesorë për vlerësimin e konkurrueshmërisë, kapacitetit eksportues dhe shkallës së integritit të industrisë përpunuese të Kosovës në tregjet rajonale dhe ndërkombëtare. Analiza e eksporteve dhe importeve mundëson vlerësimin e performancës së sektorit, identifikimin e nënsektorëve me potencial eksportues, evidentimin e tregjeve kryesore dhe vlerësimin e shkallës së varësisë së industrisë nga importet.

Sipas të dhënave të Agjencisë së Statistikave të Kosovës (ASK), në Sektorin C – Industria përpunuese janë aktive gjithsej 7,168 ndërmarrje, prej të cilave 2,644 ndërmarrje kanë realizuar eksporte me vlerë mbi 10,000 euro. Kjo përfaqëson rreth 36.9% të ndërmarrjeve aktive në sektor dhe tregon se një pjesë e konsiderueshme e bazës prodhuese është e orientuar drejt tregjeve të jashtme.

Gjatë periudhës 2023–2025, eksportet e industrisë përpunuese u rritën nga 712.9 milionë euro në vitin 2023 në 735.9 milionë euro në vitin 2025, ndërsa në vitin 2024 arritën nivelin më të lartë prej 739.5 milionë euro. Në të njëjtën periudhë, importet u rritën nga 5.255 miliardë euro në vitin 2023 në 5.684 miliardë euro në vitin 2025.

Tabela 4. Tregtia e jashtme e Sektorit C, 2023–2025 (milionë euro)

Treguesi	2023	2024	2025	Ndryshimi 2025/2024
Eksporte	712.9	739.5	735.9	-0.48%
Importe	5,255.3	5,655.8	5,684.4	+0.51%
Bilanci tregtar	-4,542.4	-4,916.3	-4,948.5	Përkeqësim

Burimi: ASK, përpunuar nga DPI/DI.

Të dhënat tregojnë se, megjithëse eksportet janë rritur në terma absolutë gjatë periudhës 2023–2025, ritmi i rritjes së tyre ka qenë më i ngadaltë krahasuar me importet. Vetëm gjatë vitit 2025, eksportet shënuan një rënie marginale prej 0.48%, ndërsa importet u rritën me 0.51%.

Si rezultat, deficitit tregtar i Sektorit C u thellua nga rreth 4.54 miliardë euro në vitin 2023 në rreth 4.95 miliardë euro në vitin 2025. Kjo tregon se rritja e kapacitetit eksportues, ndonëse pozitive, ende nuk është e mjaftueshme për të kompensuar rritjen e importeve.

Në vitin 2025, për çdo 1 euro të eksportuar nga industria përpunuese, janë importuar rreth 7.7 euro mallra. Ky raport tregon një varësi të konsiderueshme të industrisë nga furnizimet e jashtme dhe

nënvizon nevojën për rritjen e kapaciteteve prodhuese vendore dhe të produkteve me vlerë më të lartë të shtuar.

3.8.2. Struktura e tregtisë së jashtme sipas grupeve të tregjeve

Struktura e tregtisë së jashtme tregon se BE-ja dhe CEFTA-ja janë tregjet kryesore të eksporteve të industrisë përpunuese, ndërsa BE-ja dhe vendet e tjera përbëjnë burimet kryesore të importeve.

Për të mundësuar një analizë më të plotë të trendit, tabela paraqet tre vitet e fundit dhe ndryshimin vjetor 2025/2024.

Tabela 5. Eksportet e Sektorit C sipas grupeve të tregjeve, 2023–2025 (Milionë euro)

Grupi i tregjeve	2023	2024	2025	Ndryshimi 2025/2024
BE, përfshirë Mbretërinë e Bashkuar	242.7	281.6	281.8	+0.07%
CEFTA	259.5	285.2	300.2	+5.26%
EFTA	71.5	79.8	91.4	+14.53%
Vendet e tjera	139.2	92.8	62.5	-32.67%
Gjithsej	712.9	739.5	735.9	-0.48%

Burimi: ASK, përpunuar nga DPI/DI.

Në periudhën 2023–2025, eksportet drejt CEFTA-së kanë shënuar rritje të vazhdueshme, nga 259.5 milionë euro në 2023 në 300.2 milionë euro në 2025. Në vitin 2025, eksportet drejt CEFTA-së u rritën me 5.26%.

Eksportet drejt EFTA-së kanë shfaqur performancën më të mirë relative, duke u rritur nga 71.5 milionë euro në 2023 në 91.4 milionë euro në 2025 dhe me 14.53% vetëm në vitin 2025.

Në anën tjetër, eksportet drejt vendeve të tjera kanë shënuar rënie të konsiderueshme, nga 139.2 milionë euro në vitin 2023 në vetëm 62.5 milionë euro në vitin 2025. Rënia prej 32.67% në vitin 2025 përbën zhvillimin më të pafavorshëm ndër grupet kryesore të tregjeve.

Tabela 6. Importet e Sektorit C sipas grupeve të tregjeve, 2023–2025 (Milionë euro)

Grupi i tregjeve	2023	2024	2025	Ndryshimi 2025/2024
BE, përfshirë Mbretërinë e Bashkuar	2,297.5	2,603.8	2,635.3	+1.21%
CEFTA	726.4	617.4	596.5	-3.39%
EFTA	35.4	40.2	49.4	+22.85%
Vendet e tjera	2,196.0	2,394.4	2,396.9	+0.10%
Gjithsej	5,255.3	5,655.8	5,684.4	+0.51%

Burimi: ASK, përpunuar nga DPI/DI.

Nga perspektiva e importeve, rritja e përgjithshme në vitin 2025 ishte relativisht e ulët, 0.51%, por ndryshimet ndërmjet tregjeve ishin të ndryshme. Importet nga EFTA u rritën me 22.85%, ndërsa

importet nga CEFTA ranë me 3.39%. Importet nga BE-ja u rritën me 1.21%, ndërsa ato nga vendet e tjera mbetën pothuajse të pandryshuara.

Një element i rëndësishëm i strukturës tregtare është se EFTA është i vetmi grup tregjesh me të cilin industria përpunuese realizon suficit tregtar. Në vitin 2025, suficiti arriti në rreth 42.0 milionë euro, ndërsa me BE-në, CEFTA-në dhe vendet e tjera industria regjistroi deficit.

3.8.3. Bilanci tregtar sipas grupeve të tregjeve

Bilanci tregtar i Sektorit C për periudhën 2023–2025 tregon një deficit të konsiderueshëm në marrëdhëniet tregtare me shumicën e grupeve të tregjeve. Për të kuptuar më qartë strukturën dhe ecurinë e këtij deficiti, në Tabelën 4 paraqitet bilanci tregtar sipas grupeve kryesore të tregjeve, i llogaritur si diferenca ndërmjet eksporteve dhe importeve. Të dhënat tregojnë se, krahas deficitit të lartë me BE-në dhe vendet e tjera, marrëdhëniet tregtare me CEFTA-n kanë shënuar përmirësim gjatë periudhës, ndërsa me EFTA-n bilanci ka mbetur pozitiv.

Tabela 7. Bilanci tregtar i Sektorit C, 2023–2025 (Milionë euro)

Grupi i tregjeve	2023	2024	2025
BE, përfshirë Mbretërinë e Bashkuar	-2,054.8	-2,322.1	-2,353.4
CEFTA	-466.9	-332.2	-296.3
EFTA	+36.1	+39.6	+42.0
Vendet e tjera	-2,056.8	-2,301.5	-2,334.4
Gjithsej	-4,542.4	-4,916.3	-4,948.5

Burimi: ASK, përpunuar nga DPI/DI. Llogaritjet janë bërë si eksporte minus importe.

Bilanci tregtar i Sektorit C gjatë periudhës 2023–2025 karakterizohet nga një deficit i konsiderueshëm, i cili është thelluar gjatë periudhës së analizuar. Për të evidentuar strukturën e këtij deficiti, analiza është ndarë sipas grupeve kryesore të tregjeve: Bashkimi Evropian, CEFTA, EFTA dhe vendet e tjera. Bilanci tregtar është llogaritur si diferenca ndërmjet eksporteve dhe importeve.

Të dhënat tregojnë se CEFTA ka shënuar përmirësimin më të dukshëm të bilancit tregtar gjatë periudhës së analizuar. Deficiti ndaj këtij grupi tregjesh është reduktuar nga 466.9 milionë euro në vitin 2023 në 296.3 milionë euro në vitin 2025. Ky zhvillim tregon një përmirësim të pozicionit tregtar të Sektorit C në raport me tregjet e CEFTA-s, ndonëse bilanci mbetet negativ.

Në raport me EFTA-n, Sektori C ka ruajtur një bilanc tregtar pozitiv, i cili është përmirësuar gradualisht nga 36.1 milionë euro në vitin 2023 në 42.0 milionë euro në vitin 2025. Megjithatë vlera e suficitit është relativisht e kufizuar, trendi pozitiv tregon një pozicion më të favorshëm tregtar ndaj këtij grupi tregjesh.

Në anën tjetër, Bashkimi Evropian, përfshirë Mbretërinë e Bashkuar, dhe vendet e tjera përbëjnë burimin kryesor të deficitit tregtar të Sektorit C. Deficiti ndaj BE-së është rritur nga 2.05 miliardë euro në vitin 2023 në 2.35 miliardë euro në vitin 2025, ndërsa ndaj vendeve të tjera është rritur nga 2.06 miliardë në 2.33 miliardë euro gjatë së njëjtës periudhë.

Si rezultat i këtyre zhvillimeve, deficitit i përgjithshëm tregtar i Sektorit C është thelluar, duke kaluar nga 4.54 miliardë euro në vitin 2023 në 4.92 miliardë euro në vitin 2024 dhe në 4.95 miliardë euro në vitin 2025. Kjo tregon se, pavarësisht përmirësimit të bilancit me CEFTA-n dhe suficitit të qëndrueshëm me EFTA-n, këto zhvillime nuk kanë qenë të mjaftueshme për të kompensuar rritjen e deficitit me BE-në dhe vendet e tjera.

3.8.4. Eksportet dhe importet sipas nënsektorëve të industrisë përpunuese

Analiza sipas nënsektorëve është veçanërisht e rëndësishme, pasi tregon jo vetëm nivelin e eksporteve, por edhe strukturën e specializimit të industrisë përpunuese dhe sektorët ku ekziston potencial më i madh për zgjerimin e kapacitetit eksportues.

Për këtë arsye, në këtë tabelë është e drejtë të paraqiten 2023, 2024 dhe 2025, ndërsa ndryshimi të llogaritet për vitin 2025 krahasuar me 2024. Të dhënat burimore e mundësojnë këtë analizë në mënyrë të drejtpërdrejtë.

Tabela 8. Eksportet dhe importet e Sektorit C sipas nënsektorëve, 2023–2025 (Milionë euro)

Kodi	Nënsektori	Eksporte 2023	Eksporte 2024	Eksporte 2025	Ndryshimi 2025/2024	Importe 2023	Importe 2024	Importe 2025	Ndryshimi 2025/2024
10	Produkte ushqimore	73.6	77.6	93.0	+19.87%	735.2	812.1	900.4	+10.87%
11	Pije	54.1	68.1	69.7	+2.22%	144.1	145.5	153.7	+5.63%
12	Produkte të duhanit	0.3	–	–	–	112.0	132.4	157.7	+19.05%
13	Tekstili	17.9	24.7	26.1	+5.50%	103.1	103.9	116.6	+12.17%
14	Veshjet	28.0	32.9	35.4	+7.67%	196.9	219.3	246.6	+12.49%
15	Lëkura	5.6	5.7	4.4	-23.62%	74.9	79.6	78.2	-1.78%
16	Druri dhe produktet e drurit	13.5	15.6	14.3	-8.11%	76.9	83.3	84.0	+0.82%
17	Letra dhe produktet prej letre	7.8	9.4	8.2	-12.84%	98.1	96.3	101.5	+5.36%
19	Koks dhe produkte të rafinuara të naftës	13.0	6.6	4.7	-28.38%	642.2	641.6	132.2	-79.39%
20	Produkte kimike	28.3	34.5	33.4	-3.04%	335.7	354.9	366.8	+3.35%
21	Produkte farmaceutike	1.4	2.1	1.5	-31.27%	110.8	152.3	186.8	+22.65%
22	Goma dhe plastika	117.2	116.4	116.8	+0.37%	234.1	251.6	282.7	+12.33%
23	Produkte minerale jometalike	25.0	31.5	30.5	-3.23%	275.5	277.5	310.7	+11.99%
24	Metale	61.0	62.4	48.4	-22.35%	423.7	445.7	456.9	+2.51%

Kodi	Nënspektori	Eksporte 2023	Eksporte 2024	Eksporte 2025	Ndryshimi 2025/2024	Importe 2023	Importe 2024	Importe 2025	Ndryshimi 2025/2024
25	Produkte të fabrikua metalike	79.1	106.3	104.3	-1.90%	282.0	196.0	211.5	+7.95%
26	Kompjuterë, elektronikë dhe optikë	7.0	7.7	12.1	+56.87%	145.4	157.9	163.5	+3.52%
27	Pajisje elektrike	13.1	15.4	16.5	+6.69%	195.0	211.9	241.0	+13.69%
28	Makineri dhe pajisje	15.9	20.6	20.3	-1.31%	342.8	416.6	452.6	+8.62%
29	Mjete motorike	8.4	9.4	12.5	+34.13%	558.5	699.5	816.4	+16.71%
30	Mjete të tjera transporti	0.5	0.7	1.3	+82.50%	12.2	16.7	25.0	+49.75%
31	Mobile	130.6	75.7	74.9	-0.98%	63.0	67.5	87.7	+29.98%
32	Prodhim tjetër p.k.t.	12.0	16.3	7.7	-52.53%	93.0	93.4	111.8	+19.69%
	Gjithsej	712.9	739.5	735.9	-0.48%	5,255.3	5,655.8	5,684.4	+0.51%

Burimi: ASK, përpunuar nga DPI/DI.

Struktura e eksporteve në vitin 2025 tregon se baza eksportuese e industrisë përpunuese është e përqendruar kryesisht në goma dhe plastikë, produkte të fabrikua metalike, produkte ushqimore, mobile dhe pije.

Eksportet e produkteve ushqimore shënuan një rritje të konsiderueshme prej 19.87%, duke arritur në 93.0 milionë euro. Megjithatë, importet e këtij nënspektori arritën në 900.4 milionë euro, duke treguar një hendek shumë të madh ndërmjet kapacitetit eksportues dhe kërkesës së mbuluar përmes importeve.

Nënspektori i gomës dhe plastikës mbetet eksportuesi më i madh në vitin 2025, me 116.8 milionë euro, megjithëse eksportet ishin pothuajse të pandryshuara krahasuar me vitin 2024. Ndërkohë, importet u rritën me 12.33%.

Produktet e fabrikua metalike vazhdojnë të kenë një bazë të rëndësishme eksportuese, me 104.3 milionë euro në 2025, pas një niveli prej 106.3 milionë euro në 2024.

Një zhvillim pozitiv është evidentuar në kompjuterë, produkte elektronike dhe optike, ku eksportet u rritën me 56.87%, nga 7.7 milionë euro në 2024 në 12.1 milionë euro në 2025. Megjithëse baza mbetet relativisht e ulët, ritmi i rritjes sugjeron potencial për zhvillimin e aktiviteteve me intensitet më të lartë teknologjik.

Po ashtu, eksportet e mjeteve motorike u rritën me 34.13%, ndërsa eksportet e mjeteve të tjera të transportit u rritën me 82.50%. Megjithatë, në rastin e mjeteve motorike, rritja e eksporteve shoqërohet me importe shumë më të larta, të cilat arritën në 816.4 milionë euro.

Një zhvillim negativ është evidentuar te prodhimi tjetër p.k.t., ku eksportet ranë me 52.53%, si dhe te produktet farmaceutike, ku eksportet ranë me 31.27%.

3.8.5. Tregtia e industrisë përpunuese me Bashkimin Evropian

BE-ja, përfshirë Mbretërinë e Bashkuar sipas klasifikimit të përdorur në të dhënat burimore, mbetet një nga tregjet kryesore për eksportet e industrisë përpunuese dhe burimi kryesor i importeve.

Tabela 9. Tregtia e Sektorit C me BE-në, 2023–2025 (Milionë euro)

Treguesi	2023	2024	2025	Ndryshimi 2025/2024
Eksporte	242.7	281.6	281.8	+0.07%
Importe	2,297.5	2,603.8	2,635.3	+1.21%
Bilanci tregtar	-2,054.8	-2,322.1	-2,353.4	Përkeqësim

Burimi: ASK, përpunuar nga DPI/DI.

Eksportet drejt BE-së janë rritur ndjeshëm nga 242.7 milionë euro në 2023 në 281.8 milionë euro në 2025, por në vitin 2025 kanë mbetur pothuajse në të njëjtin nivel me vitin paraprak.

Në anën tjetër, importet janë rritur nga 2.297 miliardë euro në 2023 në 2.635 miliardë euro në 2025. Si rezultat, deficitit tregtar me BE-në është zgjeruar dhe mbetet një nga komponentët kryesorë të deficitit të përgjithshëm të industrisë përpunuese.

Tabela 10. Nënsektorët kryesorë eksportues drejt BE-së, 2025 (Milionë euro)

Nënsektori	Eksporte 2025	Ndryshimi 2025/2024
Goma dhe plastika	64.5	+1.00%
Produkte të fabrikuara metalike	45.2	+5.64%
Mobile	32.8	+17.82%
Produkte ushqimore	27.8	+20.01%
Pije	19.9	+24.90%

Burimi: ASK, përpunuar nga DPI/DI.

Rritja e eksporteve të produkteve ushqimore, mobileve dhe pijeve drejt BE-së është veçanërisht e rëndësishme, pasi tregon mundësi për zgjerimin e produkteve me vlerë të shtuar në tregun evropian.

3.8.6. Tregtia e industrisë përpunuese me CEFTA-në

CEFTA paraqet një treg me rëndësi strategjike për industrinë përpunuese të Kosovës. Të dhënat tregojnë përmirësim të vazhdueshëm të pozicionit tregtar gjatë periudhës 2023–2025.

Tabela 11. Tregtia e Sektorit C me CEFTA-në, 2023–2025 (Milionë euro)

Treguesi	2023	2024	2025	Ndryshimi 2025/2024
Eksporte	259.5	285.2	300.2	+5.26%
Importe	726.4	617.4	596.5	-3.39%
Bilanci tregtar	-466.9	-332.2	-296.3	Përmirësim

Burimi: ASK, përpunuar nga DPI/DI.

Në vitin 2025, eksportet drejt CEFTA-së arritën në 300.2 milionë euro, ndërsa importet ranë në 596.5 milionë euro. Si rezultat, deficitit tregtar u ngushtua me rreth 35.9 milionë euro krahasuar me vitin 2024.

Tabela 12. Nënsektorët kryesorë eksportues drejt CEFTA-së, 2025 (Milionë euro)

Nënsektori	Eksporte 2025	Ndryshimi 2025/2024
Goma dhe plastika	55.2	+25.83%
Produkte të fabrikua metalike	42.1	-8.93%
Mobile	37.6	-10.07%
Produkte ushqimore	34.9	+22.13%
Pije	28.2	-9.92%

Burimi: ASK, përpunuar nga DPI/DI.

Rritja e eksporteve të produkteve ushqimore dhe produkteve të fabrikua metalike është veçanërisht pozitive. Në të njëjtën kohë, rënia e importeve të përgjithshme nga CEFTA ka ndihmuar në përmirësimin e bilancit tregtar.

3.8.7. Tregtia e industrisë përpunuese me EFTA-në

EFTA paraqet një rast të veçantë në strukturën tregtare të industrisë përpunuese, pasi është i vetmi grup tregjesh me të cilin Sektori C realizon suficit tregtar.

Tabela 13. Tregtia e Sektorit C me EFTA-në, 2023–2025 (Milionë euro)

Treguesi	2023	2024	2025	Ndryshimi 2025/2024
Eksporte	71.5	79.8	91.4	+14.53%
Importe	35.4	40.2	49.4	+22.85%
Bilanci tregtar	+36.1	+39.6	+42.0	Përmirësim

Burimi: ASK, përpunuar nga DPI/DI.

Eksportet drejt EFTA-së janë rritur me rreth 28% gjatë periudhës 2023–2025, ndërsa suficitit tregtar është zgjeruar nga 36.1 milionë euro në 42.0 milionë euro.

Tabela 14. Nënsektorët kryesorë eksportues drejt EFTA-së, 2025 (Milionë euro)

Nënsektori	Eksporte 2025	Ndryshimi 2025/2024
Goma dhe plastika	24.2	+9.27%
Produkte të fabrikua metalike	20.7	+37.10%
Mobile	20.5	+20.34%
Produkte ushqimore	4.6	-19.40%
Pije	3.7	+19.96%

Burimi: ASK, përpunuar nga DPI/DI.

Performanca e EFTA-së është veçanërisht relevante nga perspektiva e konkurrueshmërisë, pasi tregon se një pjesë e produkteve kosovare kanë arritur të krijojnë suficit tregtar në tregje me kërkesa relativisht të larta për cilësi, standarde dhe përmbushje të kërkesave teknike.

3.8.8. Tregtia e industrisë përpunuese me vendet e tjera

Tabela 15. Tregtia e Sektorit C me vendet e tjera, 2023–2025 (Milionë euro)

Treguesi	2023	2024	2025	Ndryshimi 2025/2024
Eksporte	139.2	92.8	62.5	-32.67%
Importe	2,196.0	2,394.4	2,396.9	+0.10%
Bilanci tregtar	-2,056.8	-2,301.5	-2,334.4	Përkeqësim

Burimi: ASK, përpunuar nga DPI/DI.

Kjo kategori paraqet zhvillimin më të pafavorshëm nga perspektiva e eksporteve. Eksportet ranë nga 139.2 milionë euro në vitin 2023 në vetëm 62.5 milionë euro në vitin 2025.

Rënia e eksporteve në vitin 2025 me 32.67%, e kombinuar me pothuajse pandryshueshmërinë e importeve, ka çuar në zgjerimin e deficitit tregtar në rreth 2.334 miliardë euro.

Kjo situatë sugjeron nevojën për diversifikimin e tregjeve eksportuese, identifikimin e barrierave që kufizojnë qasjen në tregjet jashtë BE-së dhe CEFTA-së dhe forcimin e mbështetjes për ndërmarrjet që synojnë tregje të reja.

4. ANALIZA SOCIALE

4.1. Fuqia punëtore

Sipas ligjit të punës në Kosovë, marrëdhënia e punës mund të themelohet me çdo person prej moshës tetëmbëdhjetë (18) vjeçare. Fuqia punëtore përbëhet nga personat e punësuar dhe personat e papunë, ndërsa personat joaktivë nuk konsiderohen pjesë e fuqisë punëtore. Norma e pjesëmarrjes në fuqinë punëtore është përqindja e popullsisë në moshë pune e një vendi, që angazhohet në mënyrë aktive në tregun e punës.

Sipas raportit të BQK-së, referuar (Anketës së Fuqisë Punëtore të ASK-së, mosha 15-64 vjeç), shkalla e pjesëmarrjes së fuqisë punëtore në vitin 2024 ishte 43.2%, që paraqet rritje vjetore prej 2.5%.

Shkalla e punësimit ishte më e lartë te meshkujt, me 55.9%, një rritje vjetore prej 2.5% në krahasim me vitin paraprak, ndërsa, përqindja e grave të punësuar ishte 21.2%, një rritje vjetore prej 1.4.% në krahasim me vitin 2023.

Statistikat zyrtare të tregut të punës tregojnë se shkalla mesatare e papunësisë në vitin 2024 ishte 10.8%, një nivel më i ulët sesa në periudhën e njëjtë të vitit paraprak.

Në baza gjinore, tregu i punës në Kosovë karakterizohet një shkallë më e lartë e papunësisë tek gratë me 18% në raport me meshkujt prej 7.7%. Sidoqoftë, edukimi ka përmirësuar perspektivat në tregun e punës në Kosovë, ku shkalla e papunësisë më e lartë është për personat pa shkollim rreth 55.9%, ndërsa më e ulëta për ata me arsimim të lartë (terciar) prej 6.5%.

4.2. Pjesëmarrja e Sektorit C në punësimin e përgjithshëm, numrin e ndërmarrjeve dhe qarkullimin

Industria përpunuese, e klasifikuar në Sektorin C, përbën një nga shtyllat kryesore të aktivitetit prodhues në Kosovë dhe ka rëndësi të veçantë për zhvillimin ekonomik, krijimin e vendeve të punës, zgjerimin e bazës prodhuese dhe gjenerimin e qarkullimit ekonomik.

Për të vlerësuar zhvillimin e industrisë përpunuese, në këtë pjesë analizohen të dhënat për periudhën 2023–2025, përmes tre treguesve kryesorë: numri i ndërmarrjeve, numri i të punësuarve dhe qarkullimi vjetor. Analiza sipas aktiviteteve ekonomike të Sektorit C mundëson identifikimin e ndryshimeve në strukturën e industrisë, aktiviteteve që kanë zgjeruar kapacitetet e tyre, si dhe atyre që kanë shënuar rënie.

Krahasimi i këtyre treguesve për tri vite njëkohësisht mundëson vlerësimin jo vetëm të rritjes së numrit të ndërmarrjeve, por edhe të intensitetit të aktivitetit ekonomik, kapacitetit për krijimin e vendeve të punës dhe kontributit të sektorëve të ndryshëm në qarkullimin e përgjithshëm të industrisë përpunuese.

Në vijim paraqitet struktura dhe ecuria e këtyre treguesve sipas aktiviteteve ekonomike të Sektorit C për vitet 2023, 2024 dhe 2025

Tabela 16. Sektori C, numri i ndërmarrjeve, të punësuarve dhe qarkullimi, 2023–2025

Kodi	Industria Përpunuese	Numri i ndërmarrjeve			Numri i të punësuarve			Qarkullimi		
	Sektori-C	Viti 2023	Viti 2024	Viti 2025	Viti 2023	Viti 2024	Viti 2025	Viti 2023	Viti 2024	Viti - 2025
10	Përpunimi i produkteve ushqimore	1535	1620	1683	12,360	8,921	13,532	561,085,852.31	660,164,389.40	808,164,634.28
11	Prodhimi i pijeve	94	89	98	2,327	2,773	2,688	196,667,417.27	148,014,883.41	265,386,930.80
12	Prodhimi i produkteve të duhanit	4	9	5	48	37	29	5,839,657.34	5,604,569.61	4,484,071.65
13	Prodhimi i tekstilit	200	205	217	1,151	1,549	1,445	31,186,657.96	27,601,472.24	50,553,146.67
14	Prodhimi i veshjeve	404	430	446	2,118	1,193	2,719	22,958,140.57	28,116,087.29	38,639,069.26
15	Prodhimi i lëkurës dhe produkteve prej lëkure	39	32	29	365	360	322	10,527,865.53	10,307,597.18	12,798,365.18
16	Prodhimi i drurit dhe i produkteve të drurit dhe të tapës	504	507	519	2,910	1,965	2,814	88,625,018.18	108,771,505.13	121,264,912.80
17	Prodhimi i letrës dhe produkteve prej letrës	120	124	163	827	488	1,083	50,665,776.87	46,261,876.30	64,175,937.39
18	Shtypja dhe riprodhimi i mediave të incizuara	179	192	163	1,235	342	1,212	33,840,325.42	54,389,149.73	56,089,257.59
19	Prodhimi i Koksit dhe produkteve të rafinuara të naftës	6	4	3	186	57	184	15,672,577.76	13,159,608.61	20,870,958.95
20	Prodhimi i produkteve kimike	139	141	163	1,127	395	1,405	51,600,390.37	70,009,989.83	93,655,144.02
21	Prodhimi i produkteve bazë farmaceutike dhe preparateve far	7	7	7	217	471	205	4,661,311.69	5,008,936.04	7,349,732.10
22	Prodhimi i produkteve të gomës dhe të plastikës	670	657	725	4,655	3,563	5,280	278,546,416.86	251,494,648.47	302,506,434.67
23	Prodhimi i produkteve minerale jo metalike	562	568	608	5,851	4,151	6,163	487,503,084.12	488,371,124.33	567,623,531.71
24	Prodhimi i Metaleve	124	134	122	955	1,207	1,036	111,455,645.52	144,061,478.22	214,896,377.18
25	Prodhimi i produkteve të fabrikua metalike	836	894	972	3,869	5,606	4,785	246,434,152.11	237,150,073.36	281,339,773.57
26	Prodhimi i kompjuterëve, produkteve elektronike dhe optike	29	27	26	131	189	99	5,072,127.09	4,585,598.30	7,976,063.56
27	Prodhimi i pajisjeve elektrike	44	47	48	306	173	454	23,538,225.43	22,821,912.12	38,092,393.39
28	Prodhimi i makinerisë dhe pajisjeve p.k.t.	38	42	51	324	499	346	8,680,562.01	14,896,945.69	15,673,641.43
29	Prodhimi i mjeteve motorike, rimorkio dhe gjysmë rimorkio	6	10	8	119	33	163	2,345,947.16	5,463,654.24	6,410,288.97
30	Prodhimi i mjeteve tjera të transportit	3	5	4	54	41	49	1,894,727.98	2,002,673.55	2,493,349.26
31	Prodhimi i mobileve	655	736	823	5,739	8,976	5,609	231,832,198.56	98,649,056.07	157,562,100.63
32	Prodhimi tjetër p.k.t.	129	144	150	644	438	675	24,259,084.38	24,218,448.92	29,650,117.92
33	Riparimi dhe instalimi i makinerive dhe pajisjeve	117	143	135	250	1,174	259	4,533,136.45	8,515,330.90	11,400,651.68

Kodi	Industria Përpunuese	Numri i ndërmarrjeve			Numri i të punësuarve			Qarkullimi		
	Sektori-C	Viti 2023	Viti 2024	Viti 2025	Viti 2023	Viti 2024	Viti 2025	Viti 2023	Viti 2024	Viti - 2025
	Gjithsejtë	6,444	6,767	7,168	47,768	44,601	52,556	2,499,426,298.94	2,479,641,008.94	3,179,056,884.66

Burimi: Agjencia e Statistikave të Kosovës përpunuar nga DI/DPI

Të dhënat nga Tabela 16, për periudhën 2023–2025 tregojnë një forcim të aktivitetit të industrisë përpunuese në vitin 2025, i cili reflektohet në të tre treguesit kryesorë të analizuar: numrin e ndërmarrjeve, punësimin dhe qarkullimin. Në vitin 2025, numri i ndërmarrjeve të Sektorit C është rritur në 7,168, krahasuar me 6,767 në vitin 2024, ndërsa numri i të punësuarve ka arritur në 52,556, nga 44,601 një vit më parë. Në të njëjtën kohë, qarkullimi i sektorit është rritur nga rreth 2.48 miliardë euro në 3.18 miliardë euro.

Ritmi i ndryshëm i rritjes së këtyre treguesve është veçanërisht domethënës. Ndërsa numri i ndërmarrjeve është rritur me 5.9%, punësimi është rritur me 17.8%, ndërsa qarkullimi me 28.2%. Kjo tregon se rritja e industrisë në vitin 2025 nuk është rezultat vetëm i shtimit të numrit të ndërmarrjeve, por në një masë të konsiderueshme i zgjerimit të aktivitetit të ndërmarrjeve ekzistuese dhe rritjes së kapaciteteve të tyre prodhuese dhe ekonomike.

Rritja më e shpejtë e qarkullimit krahasuar me punësimin dhe numrin e ndërmarrjeve paraqet një zhvillim pozitiv nga pikëpamja e performancës ekonomike. Megjithatë, ky rezultat duhet interpretuar me kujdes, pasi rritja e qarkullimit mund të ndikohet nga ndryshimet në çmime, strukturën e prodhimit dhe vëllimin e shitjeve. Për këtë arsye, ajo nuk duhet të konsiderohet automatikisht si rritje e produktivitetit real pa tregues shtesë mbi prodhimin fizik dhe vlerën e shtuar.

Nga pikëpamja strukturore, industria përpunuese vazhdon të jetë e përqendruar në disa aktivitete kryesore. Industria ushqimore paraqitet si aktiviteti me peshën më të madhe si në numrin e ndërmarrjeve, ashtu edhe në punësim dhe qarkullim. Në vitin 2025, ky aktivitet ka realizuar rreth 808 milionë euro qarkullim dhe ka punësuar 13,532 persona. Rëndësi të konsiderueshme kanë gjithashtu produktet minerale jo metalike, goma dhe plastika, produktet e fabrikuar metalike, mobiljet, druri dhe pijet.

Në veçanti, industria e produkteve minerale jo metalike ka shënuar rritje të rëndësishme, me qarkullim prej rreth 568 milionë euro në vitin 2025, ndërsa prodhimi i produkteve të fabrikuar metalike ka arritur rreth 281 milionë euro. Këto aktivitete kanë rëndësi të veçantë për bazën prodhuese dhe për lidhjet me sektorë të tjerë të ekonomisë.

Një element tjetër i rëndësishëm është se zhvillimi i sektorit nuk është i njëtrajtshëm në të gjitha aktivitetet. Disa industri kanë shënuar rritje të konsiderueshme të qarkullimit dhe punësimit, ndërsa të tjera kanë pasur luhatje ose rënie në një ose më shumë tregues. Kjo tregon për diferenca në performancën, konkurrueshmërinë dhe strukturën e aktiviteteve brenda industrisë përpunuese, duke evidentuar nevojën për analiza më të targetuara sipas sektorëve.

Në tërësi, të dhënat tregojnë se viti 2025 përfaqëson një vit të zgjerimit të industrisë përpunuese, me rritje të bazës së ndërmarrjeve, rritje të punësimit dhe, mbi të gjitha, rritje të ndjeshme të qarkullimit. Ky zhvillim e forcon rolin e industrisë në ekonomi dhe krijon bazë më të mirë për rritjen e vlerës së shtuar, zhvillimin e zinxhirëve të vlerës dhe rritjen e konkurrueshmërisë së prodhimit vendor.

Nga perspektiva e politikave industriale, rezultatet sugjerojnë se fokusi nuk duhet të jetë vetëm në rritjen e numrit të ndërmarrjeve, por në rritjen e kapaciteteve të tyre, produktivitetit, teknologjisë, vlerës së shtuar dhe aftësisë për t'u integruar në tregjet dhe zinxhirët e vlerës. Në këtë drejtim, aktivitetet me peshë të lartë në prodhim, punësim dhe qarkullim paraqesin potencial të veçantë për ndërhyrje dhe politika të orientuara drejt zhvillimit industrial.

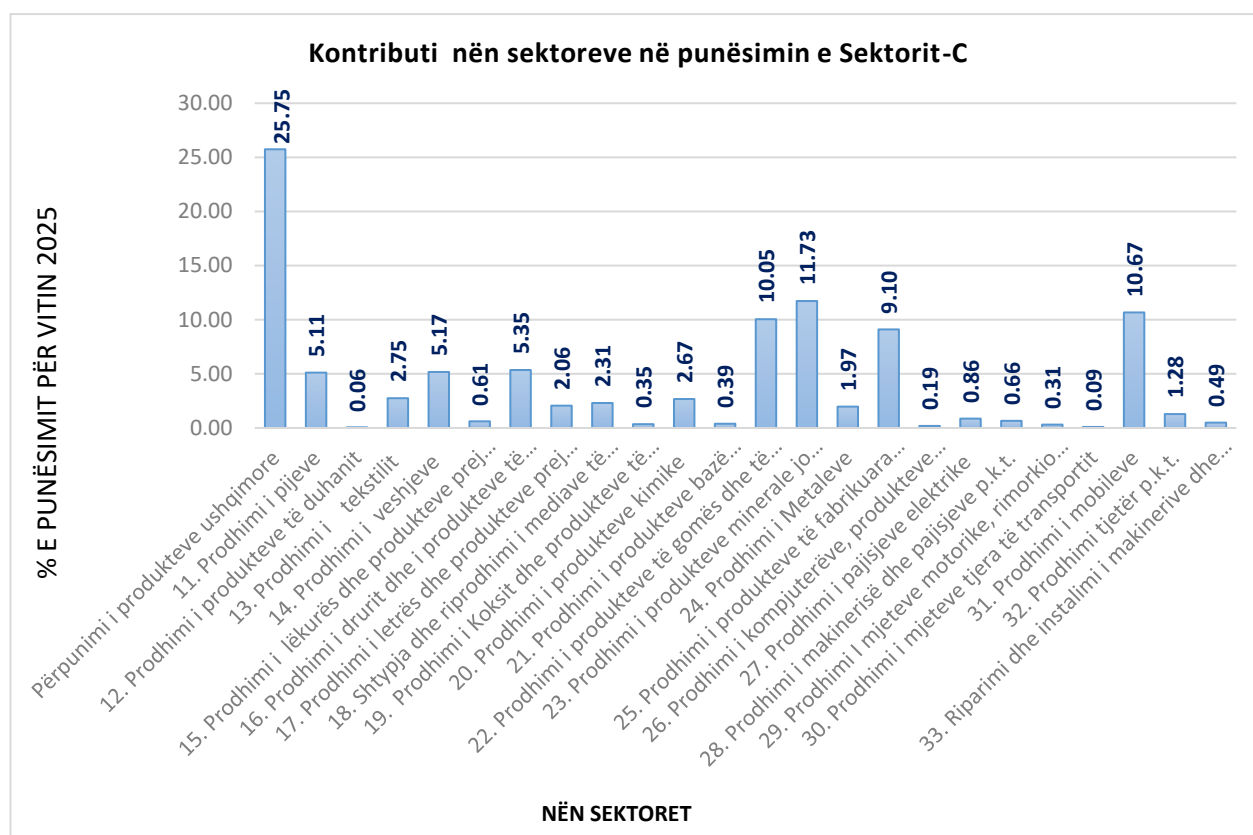
Vrejtje: Të dhëna e punësimit janë të dhëna të përgatitura nga ATK-ja, por neve na janë dërguar nga ASK-ja. Ende nuk janë përpunuar të dhënat sipas Anketës.

4.3. Kontributi i nënsektorëve në punësimin e Sektorit C

Industria përpunuese përfaqëson një komponent të rëndësishëm të tregut të punës në Kosovë. Në vitin 2025, Sektori C – Industria përpunuese kontribuon me rreth 12% në punësimin e përgjithshëm sipas aktivitetit ekonomik.

Për të vlerësuar strukturën e punësimit brenda industrisë përpunuese, në vijim paraqitet kontributi i secilit nënsektor në numrin e përgjithshëm të të punësuarve të Sektorit C. Kjo analizë mundëson identifikimin e aktiviteteve që kanë peshën më të madhe në krijimin e vendeve të punës dhe të nivelit të përqendrimit të punësimit brenda industrisë përpunuese.

Figura 7. Kontributi i nënsektorëve në punësimin e Sektorit C, 2025 (%)

Burimi: Agjencia e Statistikave të Kosovës, përpunuar nga DI/DPI

Të dhënat e paraqitura në Figurën 7; tregojnë se punësimi në industrinë përpunuese është i përqendruar në një numër të kufizuar nënsektorësh. Kontributin më të madh në punësimin e Sektorit C në vitin 2025 e ka Përpunimi i produkteve ushqimore, me rreth 25.75% të punësimit të përgjithshëm të sektorit.

Pas industrisë ushqimore, renditen Prodhimi i produkteve minerale jo-metalike, me rreth 11.73%, dhe Prodhimi i mobilieve, me rreth 10.67%. Një peshë të konsiderueshme ka edhe Prodhimi i produkteve të gomës dhe plastikës, me rreth 10% të punësimit të Sektorit C.

Këta katër nënsektorë së bashku përfaqësojnë mbi 58% të punësimit të përgjithshëm të industrisë përpunuese, çka tregon një përqendrim të konsiderueshëm të vendeve të punës në disa aktivitete kryesore. Në veçanti, pesha prej rreth një të katërtës e industrisë ushqimore tregon rëndësinë e saj strukturore për tregun e punës dhe për bazën prodhuese të vendit.

Nënsektorët e tjerë kanë kontribut individual më të ulët, nën 10%, duke treguar një strukturë më të shpërndarë të punësimit në aktivitetet e tjera të industrisë. Kjo strukturë nënkupton se zhvillimet në disa nënsektorë kryesorë mund të kenë ndikim të drejtpërdrejtë në performancën e përgjithshme të punësimit në industrinë përpunuese.

Në aspektin e politikave industriale, përqendrimi i punësimit në këta nënsektorë paraqet njëkohësisht mundësi dhe nevojë për ndërhyrje të targetuara. Mbështetja e investimeve, modernizimi teknologjik, zhvillimi i aftësive profesionale dhe rritja e produktivitetit në nënsektorët me peshë të lartë në punësim mund të kenë ndikim të rëndësishëm në rritjen e mëtejshme të punësimit dhe konkurrueshmërisë së industrisë.

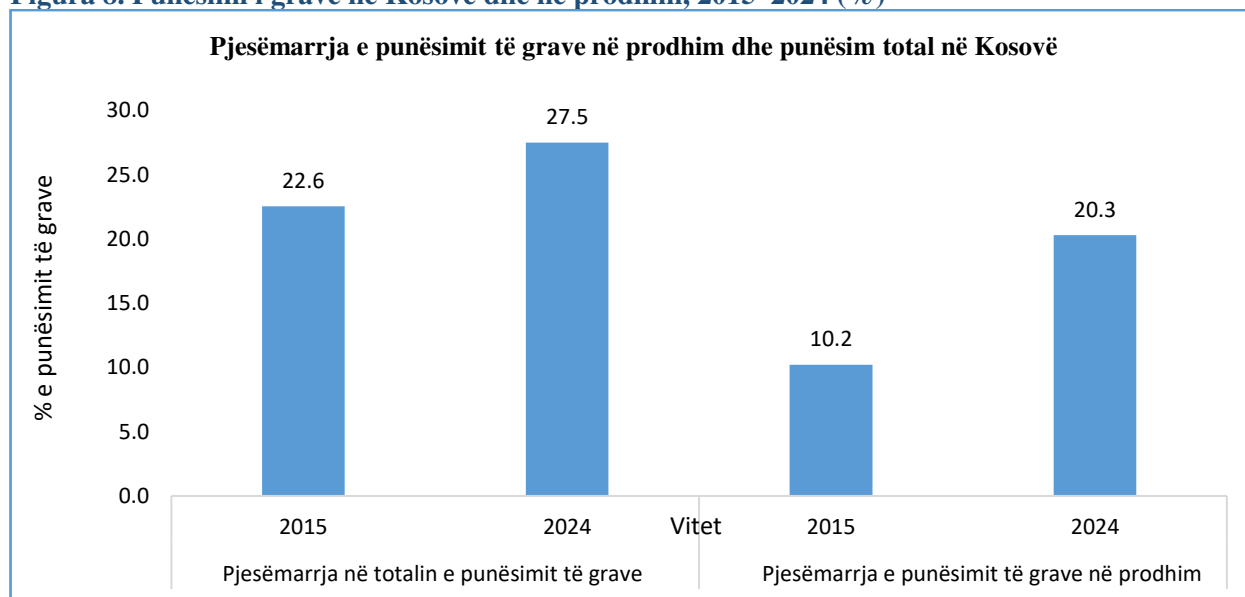
Në të njëjtën kohë, zhvillimi i nënsektorëve me peshë më të ulët në punësim mund të kontribuojë në diversifikimin e strukturës industriale, krijimin e vendeve të reja të punës dhe reduktimin e përqendrimit të punësimit në disa aktivitete kryesore.

Në përgjithësi, struktura e punësimit në vitin 2025 tregon se industria ushqimore, produktet minerale jo-metalike, mobiliat dhe goma/plastika janë shtyllat kryesore të punësimit në industrinë përpunuese, ndërsa nënsektorët e tjerë plotësojnë strukturën e punësimit dhe ofrojnë potencial për diversifikim dhe zgjerim të bazës industriale.

4.4. Punësimi i grave në Sektorin C

Pjesëmarrja e grave në tregun e punës dhe veçanërisht në Sektorin C – Prodhimi, mbetet një tregues i rëndësishëm i përfshirjes së fuqisë punëtore dhe i zhvillimit gjithëpërfshirës të sektorit. Të dhënat për periudhën 2015–2024 tregojnë se, ndonëse pjesëmarrja e grave në punësimin e përgjithshëm dhe në prodhim ka shënuar rritje, niveli i përfshirjes së tyre në sektorin e prodhimit vazhdon të jetë relativisht i ulët.

Ky zhvillim duhet të analizohet në kontekstin e barrierave që ndikojnë në pjesëmarrjen e grave në tregun e punës, përfshirë informalitetin, respektimin e kontratave të punës dhe kushtet e punësimit. Këta faktorë mund të ndikojnë veçanërisht në mundësitë e grave për të hyrë dhe për të qëndruar në sektorin e prodhimit.

Figura 8. Punësimi i grave në Kosovë dhe në prodhim, 2015–2024 (%)

Burimi: ASK (përpunuar nga DI/DPI-së)

Një zhvillim edhe më i theksuar vërehet në sektorin e prodhimit, ku pjesëmarrja e grave është rritur nga 10.2% në vitin 2015 në 20.3% në vitin 2024, ose me rreth 10.1 pikë përqindjeje. Kjo tregon se ritmi i rritjes së punësimit të grave në prodhim ka qenë dukshëm më i lartë sesa rritja e pjesëmarrjes së tyre në punësimin e përgjithshëm.

Megjithatë, pavarësisht kësaj prirjeje pozitive, pjesëmarrja e grave në prodhim mbetet më e ulët se pjesëmarrja e tyre në punësimin e përgjithshëm, çka tregon se Sektori C ende nuk e ka shfrytëzuar plotësisht potencialin e fuqisë punëtore femërore. Prandaj, rritja e mëtejshme e punësimit të grave në prodhim kërkon masa që adresojnë kushtet e punës, formalizimin e marrëdhënieve të punës dhe krijimin e mundësive më të barabarta për punësim dhe avancim profesional.

Në përfundim, trendi 2015–2024 mund të vlerësohet si pozitiv, pasi pjesëmarrja e grave në prodhim është pothuajse dyfishuar gjatë periudhës së analizuar. Megjithatë, niveli i vitit 2024 tregon se ekziston ende hapësirë e konsiderueshme për përmirësim të përfshirjes së grave në Sektorin C dhe për shfrytëzim më të madh të potencialit të tyre në zhvillimin e sektorit.

4.5. Elasticiteti i punësimit

Ndryshimet globale edhe në tregjet e punës kanë krijuar mundësi të mëdha, që edhe ekonomitë e zhvilluara të kenë vështirësi në ruajtjen e elasticitetit të punësimit. Ndryshimet mund të vijnë edhe nga faktorë të shumtë, qoftë nga krizat që mund të jenë të pa parashikuara, siç ishte me pandeminë Covid-19, por edhe si pasojë e transformimit digjital. Elasticiteti mund të ketë ndryshime në raport me produktivitetin në punë varësisht se nga do të jetë e orientuar norma vjetore e rritjes, qoftë nga punësimi apo nga produktiviteti.

Tabela 17. Elasticiteti i punësimit krahasuar me vendet e tjera, 2015–2023

Vendet	Norma vjetore e rritjes së punësimit	Norma vjetore e rritjes së VSHP	EE	Klasifikimi
Shqipëria	3.3%	9.7%	0.34	Drejtuar nga produktiviteti
Bosnja dhe Hercegovina	2.3%	8.3%	0.27	Drejtuar nga produktiviteti
Mali i Zi	1.2%	4.4%	0.28	Drejtuar nga produktiviteti
Maqedonia e Veriut	0.5%	7.1%	0.7	Drejtuar nga produktiviteti
Serbia	3.8%	4.7%	0.81	Drejtuar nga produktiviteti
Kosova	7.8%	5.8%	1.35	Drejtuar nga punësimi
BP6	3.1%	5.9%	0.52	Drejtuar nga produktiviteti

Burimi: VShP - WDI; Punësimi në Prodhim, UNIDO, ASK (përpunuar nga stafi i DI/DPI-së)

Analiza e paraqitur në Tabelën 17, tregon se ndërmjet viteve 2015-2023, sektori i prodhimit në Kosovë u rrit çdo vit me një normë të përbërë prej 5.8%, të produktivitetit në punë në raport me punësimin në industri që ka shënuar rritje prej 7.8%, gjatë të njëjtës periudhë. Sipas këtyre të dhënave vlerësohet se norma e rritjes në Kosovë është e drejtuar (udhëhequr) nga punësimi, gjë që koncentrimi i biznesit ka pas për synim zgjerimin e punësimit në raport me interesimin që të investohet në digjitalizim dhe teknologji të avancuar të prodhimit. Nëse e vështrojmë Tabelën 17 në përgjithësi, del se në vendet e Ballkanit Perëndimor e kemi një situatë ku shumica e vendeve normën e rritjes e kanë të drejtuar nga produktiviteti në punë, ndërsa në këtë vit analiza për shtetin e Kosovës na paraqet ndryshim në elasticitetin e punësimit e drejtuar nga norma e rritjes së punësimit konkretisht në hapjen e vendeve të reja të punës. Përqindjet në Vendet e BP6, nuk paraqesin ndonjë diskrepancë të theksuar, por të dhënat në të dy treguesit janë nën 10%, të lartësisë së normës së rritjes.

Rritja e produktivitetit të punës përbën një nga faktorët e rëndësishëm që ndikon në përmirësimin e performancës ekonomike dhe në krijimin e kushteve për rritjen e pagave në sektorin e prodhimit. Në këtë kuadër, analiza e ndërlidhjes ndërmjet produktivitetit dhe pagave paraqet një tregues të rëndësishëm për vlerësimin e zhvillimit dhe konkurrueshmërisë së sektorit të prodhimit.

Bazuar në të dhënat e paraqitura në Tabelën 18, në vitin 2023 Kosova shënoi një normë të rritjes së produktivitetit të punës prej 4.80%, ndërsa norma e rritjes së pagave arriti në 10.27%. Këto të dhëna tregojnë një zhvillim pozitiv të të dy treguesve, me rritje dukshëm më të lartë të pagave krahasuar me rritjen e produktivitetit.

Në krahasim me vendet e Ballkanit Perëndimor, Kosova paraqitet me një nga normat më të larta të rritjes së pagave. Norma prej 10.27% është e dyta më e lartë në grupin e vendeve të analizuara, pas Shqipërisë me 10.94%. Në të njëjtën kohë, rritja e produktivitetit në Kosovë prej 4.80% është më e lartë se në Bosnje dhe Hercegovinë (4.60%), Mal të Zi (1.10%) dhe Serbi (3.47%), por më e ulët se në Maqedoninë e Veriut (5.39%) dhe Shqipëri (6.85%).

4.6. Pagat dhe produktiviteti në sektorin e prodhimit/përpunimit

Rritja e produktivitetit të punës përbën një nga faktorët e rëndësishëm që ndikon në përmirësimin e performancës ekonomike dhe në krijimin e kushteve për rritjen e pagave në sektorin e prodhimit. Në këtë kuadër, analiza e ndërlidhjes ndërmjet produktivitetit dhe pagave paraqet një tregues të rëndësishëm për vlerësimin e zhvillimit dhe konkurrueshmërisë së sektorit të prodhimit.

Bazuar në të dhënat e paraqitura në Tabelën 18, në vitin 2023 Kosova shënoi një normë të rritjes së produktivitetit të punës prej 4.80%, ndërsa norma e rritjes së pagave arriti në 10.27%. Këto të dhëna tregojnë një zhvillim pozitiv të të dy treguesve, me rritje dukshëm më të lartë të pagave krahasuar me rritjen e produktivitetit.

Tabela 18. Pagat dhe produktiviteti në sektorin e prodhimit, 2023

Vendet	Norma e rritjes së pagave	Norma e rritjes së produktivitetit
Shqipëria	10.94%	6.85%
Bosnja dhe Hercegovina	5.10%	4.60%
Mali i Zi	3.39%	1.10%
Maqedonia e Veriut	4.68%	5.39%
Serbia	6.91%	3.47%
Kosova	10.27%	4.80%

Burimi: WDI, UNIDO, ASK (përpunuar nga stafi i DI/DPI-së)

Krahasimi tregon se Kosova në vitin 2023 ka pasur një dinamikë të favorshme të rritjes së pagave, duke u renditur ndër vendet me performancën më të lartë në BP6. Megjithatë, rritja e pagave prej 10.27% është më shumë se dyfishi i rritjes së produktivitetit prej 4.80%. Kjo diferencë është e rëndësishme nga perspektiva e konkurrueshmërisë së sektorit, pasi në periudhë afatgjatë qëndrueshmëria e rritjes së pagave duhet të shoqërohet me rritje të produktivitetit dhe të vlerës së shtuar për punonjës.

Në këtë aspekt, Kosova paraqitet më mirë se disa vende të BP6 sa i përket të dy treguesve, por diferenca ndërmjet ritmit të rritjes së pagave dhe produktivitetit tregon nevojën për rritje më të shpejtë të produktivitetit të punës. Për sektorin e prodhimit kjo nënkupton rëndësi të veçantë të investimeve në teknologji, modernizimin e pajisjeve, digjitalizimin e proceseve, zhvillimin e aftësive profesionale dhe rritjen e efikasitetit të proceseve prodhuese.

Në të njëjtën kohë, fakti që të gjitha vendet e krahasuara të BP6 kanë norma pozitive si të rritjes së pagave, ashtu edhe të produktivitetit, tregon një prirje të përgjithshme pozitive në tregun rajonal të punës dhe në performancën ekonomike.

Në përgjithësi, të dhënat për vitin 2023 tregojnë se Kosova ka shënuar progres të rëndësishëm në rritjen e pagave dhe produktivitetit në sektorin e prodhimit. Pozitive është veçanërisht norma e lartë e rritjes së pagave, e cila e pozicionon Kosovën ndër vendet më dinamike të BP6. Megjithatë, diferenca ndërmjet rritjes së pagave dhe rritjes së produktivitetit paraqet një sfidë për konkurrueshmërinë afatgjatë.

Prandaj, politikat për zhvillimin e sektorit të prodhimit duhet të orientohen jo vetëm drejt përmirësimit të nivelit të pagave, por paralelisht edhe drejt rritjes së produktivitetit, vlerës së shtuar dhe efikasitetit të ndërmarrjeve. Një qasje e tillë do të mundësonte që rritja e pagave të mbështetet gjithnjë e më shumë në performancën dhe produktivitetin e ekonomisë, duke kontribuar në një zhvillim më të qëndrueshëm dhe konkurrues të sektorit të prodhimit.

4.7. Intensiteti relativ i pagave në industrinë përpunuese

Intensiteti relativ i pagave është një tregues i rëndësishëm për vlerësimin e rolit të punës në krijimin dhe shpërndarjen e vlerës së shtuar në sektorin e prodhimit. Ky tregues mat pjesën e Vlerës së Shtuar Bruto të Prodhimit (VShP) që u shpërndahet punëtorëve në formën e pagave dhe, për rrjedhojë, ndihmon në vlerësimin e peshës relative të kostos së punës në performancën ekonomike të sektorit të prodhimit.

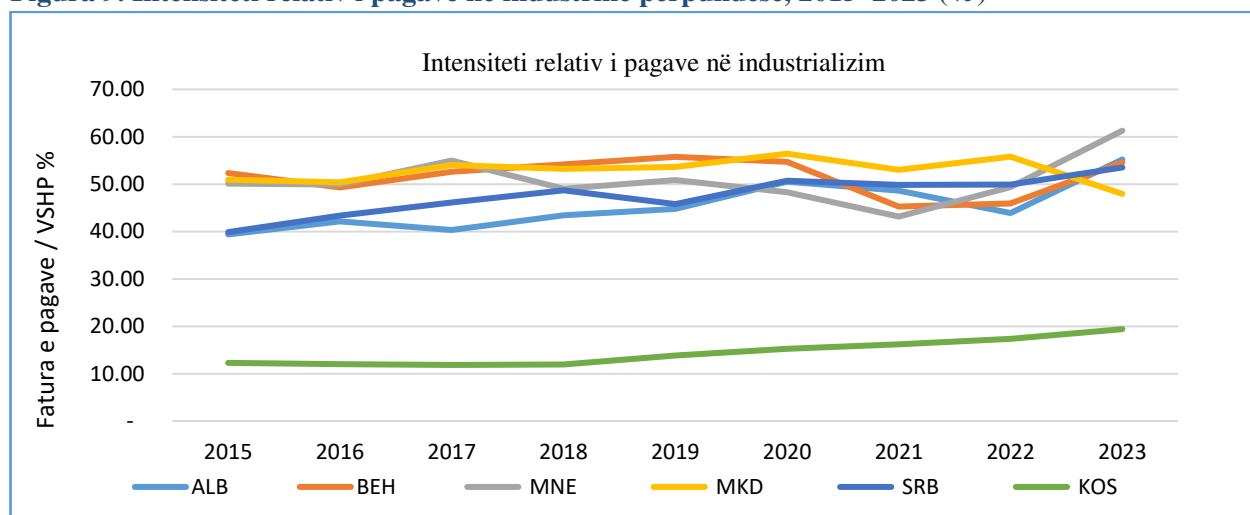
Bazuar në të dhënat e paraqitura në Figurën 9 dhe tabelën përkatëse, në Kosovë intensiteti relativ i pagave në sektorin e prodhimit ka shënuar një rritje të dukshme gjatë periudhës 2015–2023. Treguesi është rritur nga 12.25% në vitin 2015 në 19.38% në vitin 2023, duke treguar se pjesa e VShP-së së sektorit të prodhimit që i atribuohet pagave është rritur me kalimin e viteve.

Megjithatë, dinamika e këtij treguesi nuk ka qenë e njëjtë gjatë gjithë periudhës. Në vitet 2015–2017, intensiteti relativ i pagave në Kosovë ka qenë relativisht i ulët dhe ka shënuar një rënie të lehtë, nga 12.25% në 11.83%. Pas vitit 2017, vërehet një trend i qartë rritës, duke arritur në 13.84% në vitin 2019, 15.23% në vitin 2020, 16.21% në vitin 2021, 17.32% në vitin 2022 dhe 19.38% në vitin 2023.

Ky trend tregon se gjatë viteve të fundit të periudhës së analizuar, rritja e faturës së pagave ka qenë më e theksuar në raport me VShP-në e sektorit. Kjo mund të interpretohet si një rritje graduale e peshës së të ardhurave nga puna në vlerën e krijuar nga sektori i prodhimit.

Pavarësisht këtij zhvillimi pozitiv, niveli i intensitetit relativ të pagave në Kosovë mbetet dukshëm më i ulët krahasuar me vendet e tjera të Ballkanit Perëndimor. Për këtë arsye, rritja e treguesit duhet të vlerësohet jo vetëm në aspektin e trendit të brendshëm, por edhe në raport me strukturën dhe performancën e sektorit të prodhimit në vendet krahasuese.

Figura 9. Intensiteti relativ i pagave në industrinë përpunuese, 2015–2023 (%)

Burimi: Indikatorët e Shteteve WDI, UNIDO, ASK-së (përpunuar nga stafi i DI/DPI)

Të dhënat e paraqitura në tabelë tregojnë një diferencë të konsiderueshme ndërmjet Kosovës dhe vendeve të tjera të Ballkanit Perëndimor sa i përket intensitetit relativ të pagave në sektorin e prodhimit. Në vitin 2023, Kosova kishte një intensitet relativ të pagave prej 19.38%, ndërsa Shqipëria 43.89%, Bosnja dhe Hercegovina 54.59%, Mali i Zi 61.28%, Maqedonia e Veriut 47.93% dhe Serbia 53.51.

Kjo tregon se, ndonëse Kosova ka përmirësuar ndjeshëm pozicionin e saj gjatë periudhës 2015–2023, ajo vazhdon të ketë intensitetin më të ulët relativ të pagave në mesin e vendeve të krahasuara. Në vitin 2023, treguesi i Kosovës ishte rreth gjysma ose më pak e nivelit të regjistruar në shumicën e vendeve të BP6. Diferenca është veçanërisht e madhe krahasuar me Malin e Zi, ku intensiteti relativ i pagave arrin në 61.28%, si dhe me Bosnjën dhe Hercegovinën dhe Serbinë, ku ky tregues është mbi 53%.

Nga perspektiva strukturore, kjo diferencë sugjeron se pjesa e VShP-së që shpërndahet në formën e pagave në sektorin e prodhimit në Kosovë është dukshëm më e ulët se në vendet krahasuese. Megjithatë, ky tregues duhet interpretuar me kujdes: një intensitet më i ulët i pagave nuk nënkupton automatikisht performancë më të dobët të sektorit, pasi ai mund të ndikohet edhe nga niveli i produktivitetit, struktura e kapitalit, teknologjia e përdorur, struktura e kostove, niveli i pagave dhe mënyra e krijimit dhe shpërndarjes së vlerës së shtuar.

Nga ana tjetër, rritja e treguesit në Kosovë nga 12.25% në vitin 2015 në 19.38% në vitin 2023 përfaqëson një rritje prej rreth 7.13 pikë përqindjeje, ose afërsisht 58% në terma relativë. Kjo tregon një ndryshim të rëndësishëm në peshën e pagave brenda VShP-së së sektorit të prodhimit.

Megjithatë, ritmi i përmirësimit të Kosovës duhet të vlerësohet në kontekstin e hendekut të madh me vendet krahasuese. Në vitin 2023, edhe vendi me intensitetin më të ulët pas Kosovës, Shqipëria, kishte një nivel prej 43.89%, pra rreth 24.5 pikë përqindjeje më të lartë se Kosova. Kjo nënvizon se, përkundër progresit të arritur, sektori i prodhimit në Kosovë ende karakterizohet nga një peshë relativisht e ulët e pagave në vlerën e shtuar të krijuar.

Në përgjithësi, të dhënat tregojnë një përmirësim gradual dhe të qëndrueshëm të intensitetit relativ të pagave në sektorin e prodhimit në Kosovë, veçanërisht pas vitit 2017. Ky zhvillim është pozitiv pasi tregon rritje të peshës së kompensimit të punës në vlerën e shtuar të sektorit.

Megjithatë, hendeku me vendet e BP6 mbetet shumë i madh. Prandaj, sfida për sektorin e prodhimit në Kosovë nuk është vetëm rritja nominale e pagave, por krijimi i kushteve që rritja e pagave të shoqërohet me rritje të produktivitetit, vlerës së shtuar, teknologjisë, formalizimit dhe sofistikimit të proceseve prodhuese.

Në këtë kuptim, rritja e intensitetit relativ të pagave duhet të shihet si pjesë e procesit të transformimit strukturor të industrisë. Përmirësimi i këtij treguesi, i shoqëruar me rritje të produktivitetit dhe të vlerës së shtuar, do të mund të kontribuonte në krijimin e vendeve më të mira të punës, rritjen e konkurrueshmërisë së sektorit dhe përmirësimin gradual të pozitës së Kosovës në raport me ekonomitë e tjera të rajonit.

4.8. Paga mesatare sipas aktiviteteve ekonomike

Sipas të dhënave të Tabelës 12, paga mesatare në sektorin C – Prodhim ka shënuar rritje të vazhdueshme gjatë periudhës 2023–2025. Paga bruto është rritur nga 451 € në vitin 2023 në 586 € në vitin 2025, ndërsa paga neto nga 404 € në 528 €. Kjo tregon një përmirësim të nivelit të kompensimit të punës në sektorin e prodhimit dhe një trend pozitiv të pagave gjatë periudhës së analizuar.

Tabela 19. Paga mesatare sipas aktiviteteve ekonomike në Kosovë, 2023–2025 (euro)

Vitet	Spektori	Bruto	Neto
2023	C - Prodhim	451.00€	404.00€
2024	C - Prodhim	528.00€	451.00€
2025	C - Prodhim	586.00€	528.00€

Burimi: ASK (përpunuar nga DI/DPI-së)

Rritja e pagës bruto nga 451 € në 586 € paraqet një rritje kumulative prej rreth 30% gjatë periudhës 2023–2025. Veçanërisht, rritja nga 2024 në 2025 është rreth 11%, duke konfirmuar një trend pozitiv, por me ritëm më të moderuar në vitin e fundit.

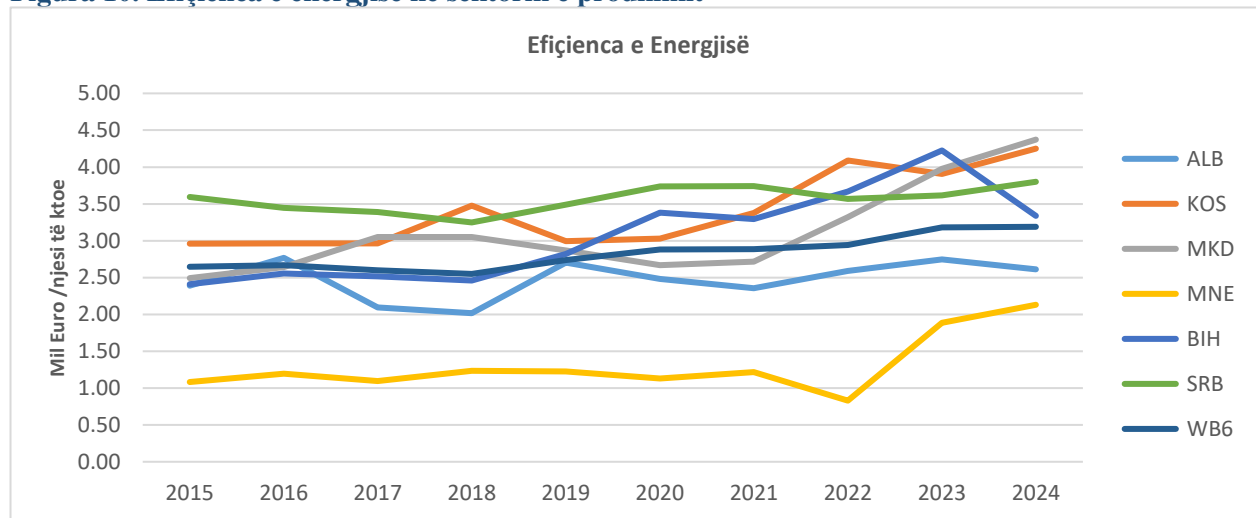
Në tërësi, rritja e pagave tregon përmirësim gradual të kushteve të kompensimit në sektorin e prodhimit. Megjithatë, ritmi i rritjes së pagave duhet të shoqërohet me rritje të produktivitetit dhe të vlerës së shtuar, në mënyrë që përmirësimi i pagave të mbështetet në performancën dhe konkurrueshmërinë e sektorit.

5. ANALIZA MJEDISORE

5.1. Eficienca e energjisë në sektorin e prodhimit

Në vitin 2024, Kosova ka shënuar nivelin prej 4.25 milionë euro/ktoe të efijencës së energjisë në sektorin e prodhimit, duke tejkaluar mesataren e vendeve të Ballkanit Perëndimor (WB6), e cila ishte 3.19 milionë euro/ktoe. Ky rezultat tregon një përmirësim të ndjeshëm të produktivitetit energjetik në sektorin e prodhimit, veçanërisht krahasuar me vitin 2015, kur treguesi për Kosovën ishte 2.96 milionë euro/ktoe.

Figura 10. Eficienca e energjisë në sektorin e prodhimit

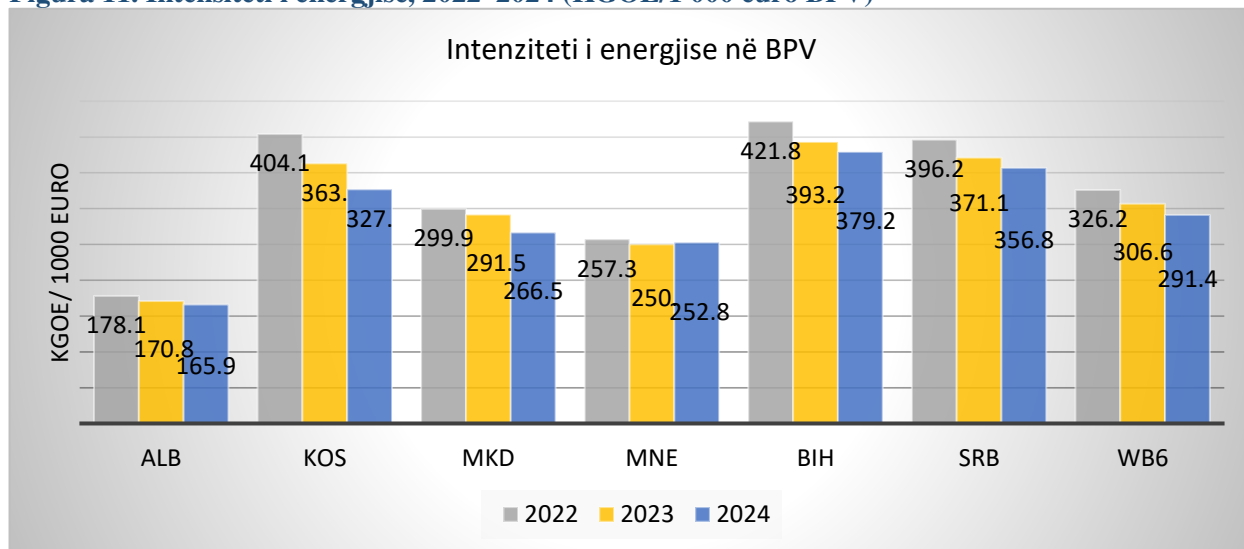
Burimi: Eurostat (përpunuar nga stafi i DI/DPI-së).

Ecuria e paraqitur në grafik tregon se efijencia e energjisë në Kosovë ka pasur një trend përgjithësisht pozitiv gjatë periudhës 2015–2024. Rritja e treguesit nga 2.96 në 4.25 milionë euro/ktoe nënkupton se për çdo njësi të energjisë së konsumuar është krijuar një vlerë më e madhe ekonomike. Përmirësimi ka qenë veçanërisht i theksuar pas vitit 2021, kur treguesi u rrit nga 3.38 në vitin 2021 në 4.09 në vitin 2022 dhe më pas në 4.25 në vitin 2024.

Në krahasim me vendet e tjera të WB6, Kosova në vitin 2024 renditet ndër vendet me performancën më të mirë, pas Maqedonisë së Veriut, e cila kishte 4.37 milionë euro/ktoe. Kjo tregon se sektori prodhues në Kosovë ka bërë progres të rëndësishëm në përdorimin produktiv të energjisë. Megjithatë, diferenca e mbetur me performuesin më të mirë rajonal tregon se ekziston ende hapësirë për përmirësime të mëtejshme përmes modernizimit të teknologjive, përmirësimit të proceseve prodhuese dhe përdorimit më racional të energjisë.

5.2. Intensiteti i energjisë në prodhim

Intensiteti i energjisë paraqet sasinë e energjisë së nevojshme për krijimin e 1 000 eurove BPV. Për këtë tregues, një vlerë më e ulët nënkupton performancë më të mirë energjetike, pasi tregon se kërkohet më pak energji për të gjeneruar të njëjtën vlerë ekonomike. Në vitin 2022, Kosova kishte intensitet energjetik prej 404.14 KGOE/1 000 euro BPV, ndërsa të dhënat e vlerësuara për vitet pasuese tregojnë rënie të këtij treguesi.

Figura 11. Intensiteti i energjisë, 2022–2024 (KGOE/1 000 euro BPV)

Burimi: Eurostat (përpunuar nga stafi i DI/DPI-së).

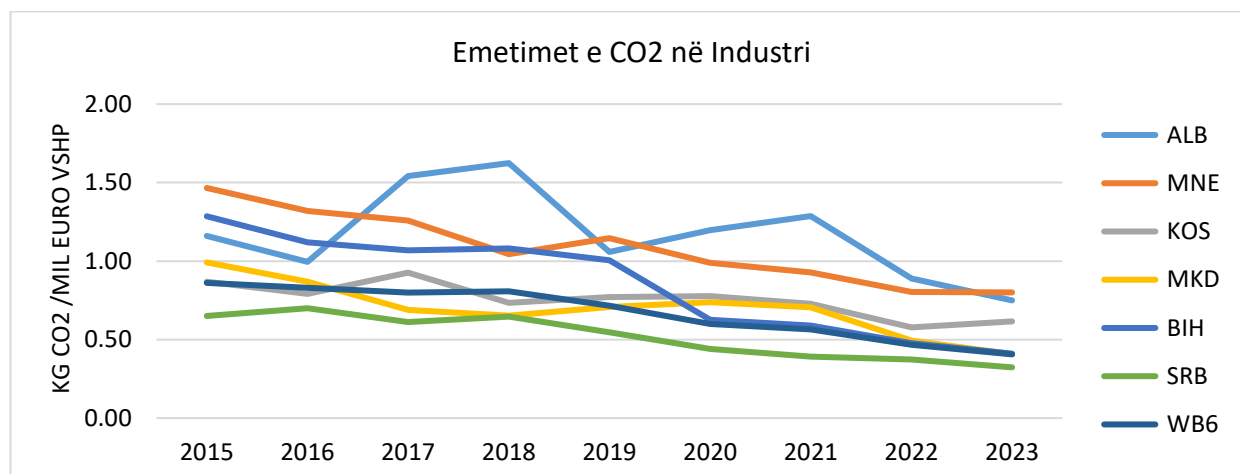
Grafiku tregon një përmirësim të dukshëm të intensitetit energjetik të Kosovës, i cili ka rënë nga 404.14 KGOE/1 000 euro BPV në vitin 2022 në 363 në vitin 2023 dhe 327 në vitin 2024. Kjo rënie tregon përmirësim të efikasitetit të përdorimit të energjisë dhe nënkupton se ekonomia po kërkon më pak energji për krijimin e një njësie të BPV-së.

Megjithatë, pavarësisht këtij progresi, Kosova vazhdon të ketë intensitet energjetik më të lartë se mesatarja e WB6. Në vitin 2024, mesatarja rajonale ishte 291.37 KGOE/1 000 euro BPV, ndërsa Kosova kishte 327. Diferenca tregon se ekonomia kosovare ende ka një konsum relativisht të lartë energjie në raport me vlerën e krijuar. Për rrjedhojë, përmirësimi i këtij treguesi mbetet një nga fushat kryesore ku mund të rritet konkurrueshmëria dhe efikasiteti i sektorit prodhues.

Duhet theksuar se vlerat për vitet 2023 dhe 2024 janë të bazuara në trend të vlerësuar, pasi dokumenti evidenton mungesën e të dhënave zyrtare për këto vite. Për këtë arsye, këto vlera duhet të interpretohen me një shkallë të caktuar kujdesi.

5.3. Emetimet e CO₂

Emetimet e CO₂ për njësi të vlerës së shtuar në prodhim paraqesin një tregues të rëndësishëm për vlerësimin e ndikimit klimatik të sektorit prodhues. Në Kosovë, treguesi ka pasur luhatje gjatë periudhës së analizuar, por në vitin 2023 është regjistruar vlerë prej 0.6166 kg CO₂ për milion euro VSHP, krahasuar me 0.5778 në vitin 2022.

Figura 12. Emetimet e CO₂ për njësi të vlerës së shtuar në prodhim, 2015–2023

Burimi: International Energy Agency (IEA), përpunuar nga stafi i DI/DPI-së.

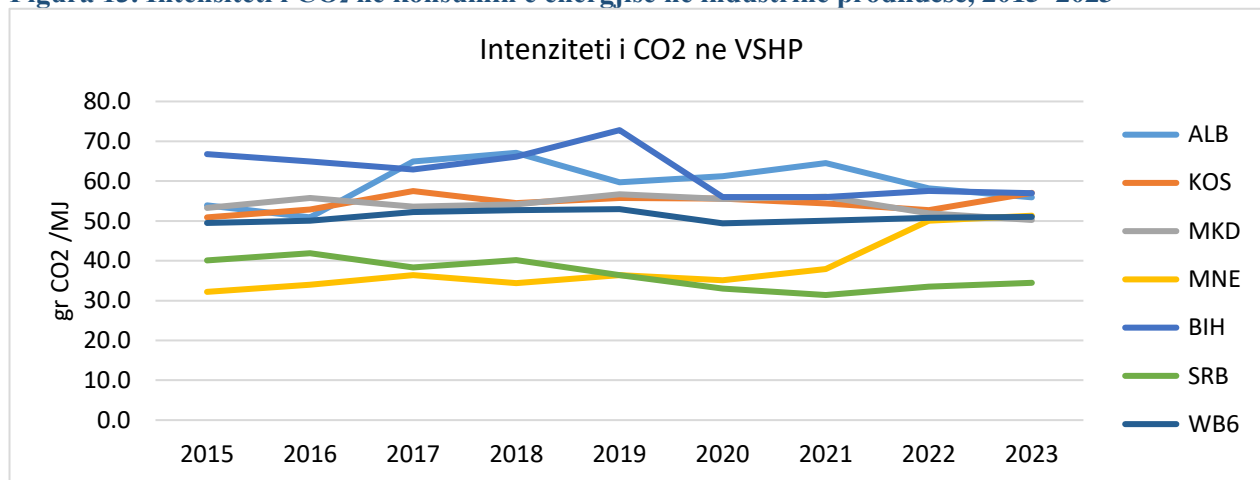
Të dhënat tregojnë se, në perspektivë afatgjatë, Kosova ka arritur të ulë ndjeshëm intensitetin e emetimeve. Në vitin 2015 treguesi ishte 0.8689 kg CO₂ për milion euro VSHP, ndërsa në vitin 2023 ishte 0.6166. Kjo paraqet një përmirësim të rëndësishëm krahasuar me fillimin e periudhës.

Megjithatë, zhvillimi i vitit 2023 paraqet një sinjal më pak pozitiv, pasi treguesi u rrit krahasuar me vitin 2022. Në të njëjtën kohë, Kosova vazhdon të jetë mbi mesataren e WB6, e cila në vitin 2023 ishte 0.4060 kg CO₂ për milion euro VSHP. Diferenca tregon se sektori prodhues i Kosovës ende gjeneron më shumë emetime për njësi të vlerës së krijuar sesa mesatarja rajonale.

Kjo situatë tregon se përmirësimi i efijencës së energjisë nuk është i mjaftueshëm në vetvete për të siguruar ulje të qëndrueshme të emetimeve. Përmirësimi i mëtejshëm duhet të lidhet edhe me ndryshimin e strukturës së konsumit energjetik dhe përdorimin e teknologjive me intensitet më të ulët të karbonit.

5.4. Intensiteti i CO₂ në konsumin e energjisë

Intensiteti i CO₂ në konsumin e energjisë tregon sasinë e emetimeve të gjeneruara për njësi të energjisë së konsumuar. Ky tregues është veçanërisht i rëndësishëm për vlerësimin e shkallës së karbonizimit të konsumit energjetik në industrinë prodhuese. Në vitin 2023, Kosova regjistroi 57.09 g CO₂/MJ, krahasuar me 52.7 g CO₂/MJ në vitin 2022.

Figura 13. Intensiteti i CO₂ në konsumin e energjisë në industrinë prodhuese, 2015–2023

Burimi: International Energy Agency (IEA), përpunuar nga stafi i DI/DPI-së.

Grafiku tregon se intensiteti i CO₂ në Kosovë është rritur në vitin 2023, duke kaluar nga 52.7 në 57.09 g CO₂/MJ. Kjo rritje tregon përkeqësim të treguesit dhe nënkupton se energjia e konsumuar në sektorin prodhues ka qenë më intensive në karbon krahasuar me vitin paraprak.

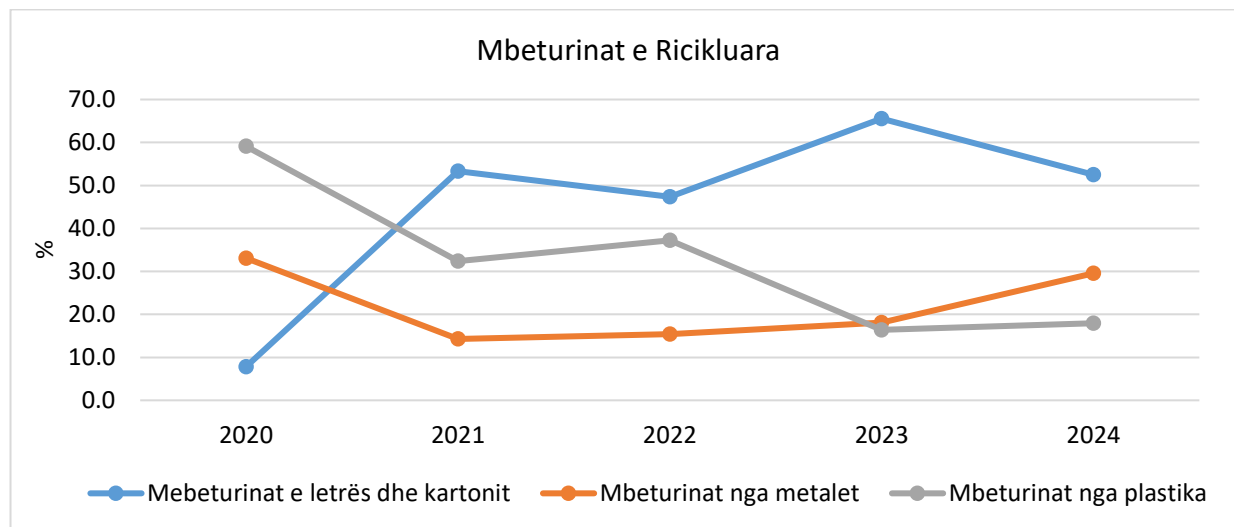
Pozita e Kosovës është veçanërisht e rëndësishme në krahasimin rajonal. Në vitin 2023, mesatarja e WB6 ishte 51.01 g CO₂/MJ, ndërsa Kosova kishte vlerën më të lartë prej 57.09 g CO₂/MJ ndër vendet e paraqitura. Në anën tjetër, Serbia kishte nivelin më të ulët, me 34.48 g CO₂/MJ.

Kjo diferencë tregon se sfida e Kosovës nuk lidhet vetëm me sasinë e energjisë së konsumuar, por edhe me strukturën dhe burimin e kësaj energjie. Për këtë arsye, masat për eficiencën energjetike duhet të shoqërohen me masa për reduktimin e intensitetit karbonik të energjisë së përdorur.

5.5. Ekonomia e gjelbër dhe qarkore

5.5.1. Mbeturinat e trajtuara sipas llojit

Në vitin 2024, sasia e mbetjeve të ricikluara përfshinte 11 557 ton letër dhe karton, 3 954 ton plastikë dhe 6 503 ton metale. Krahas sasive absolute, rëndësi të veçantë ka edhe struktura e mbetjeve të trajtuara, e cila tregon se si ka ndryshuar pesha e kategorive të ndryshme gjatë viteve.

Figura 14. Mbeturinat e trajtuara sipas llojit, 2020–2024 (%)

Burimi: Agjencia e Statistikave të Kosovës, përpunuar nga DPI/MINTI.

Të dhënat e paraqitura në grafik tregojnë ndryshime të konsiderueshme në strukturën e mbetjeve të ricikluara gjatë periudhës 2020–2024. Pjesëmarrja e mbetjeve të letrës dhe kartonit është rritur nga 7.8% në vitin 2020 në 52.5% në vitin 2024. Ky ndryshim tregon rritje të rëndësishme të rolit të këtyre materialeve në sistemin e riciklimit.

Në të kundërt, plastika ka shënuar rënie të konsiderueshme në strukturën e mbetjeve të trajtuara, nga 59.1% në vitin 2020 në 18.0% në vitin 2024. Në vitin 2024 vërehet gjithashtu rritje e pjesëmarrjes së metaleve në 29.5%, nga 18.1% në vitin 2023.

Këto zhvillime tregojnë një ndryshim të strukturës së materialeve të ricikluara, por përqindjet duhet të interpretohen së bashku me sasinë absolute. Një rritje e pjesëmarrjes së një kategorie nuk nënkupton domosdoshmërisht rritje të sasisë totale të saj, nëse ndryshon njëkohësisht volumi i përgjithshëm i mbetjeve të trajtuara. Për këtë arsye, vlerësimi i progresit në ekonominë qarkore duhet të mbështetet, sa herë që të dhënat janë të disponueshme, në kombinimin e sasisë së ricikluar, strukturës së mbetjeve dhe normës së riciklimit në raport me mbetjet e gjeneruara.

6. PËRMBLEDHJE E GJETJEVE KRYESORE

Analiza e treguesve ekonomikë, socialë dhe mjedisorë tregon se viti 2025 shënoi zhvillime të rëndësishme në industrinë përpunuese të Kosovës. Sektori C vazhdoi të ketë rol të rëndësishëm në krijimin e vlerës ekonomike, punësimin, zgjerimin e bazës prodhuese dhe diversifikimin e ekonomisë, por mbeten sfida strukturore në produktivitet, konkurrueshmëri, orientimin e investimeve dhe dekarbonizimin e industrisë.

Në dimensionin ekonomik, pjesëmarrja e vlerës së shtuar të prodhimit në BPV ishte 12.54% në vitin 2025, ndërsa vlera e shtuar e prodhimit për kokë banori arriti në 776 euro. Këto rezultate tregojnë një bazë industriale të konsoliduar, por rritja e mëtejshme duhet të mbështetet në produktivitet, teknologji, inovacion dhe produkte me vlerë më të lartë të shtuar.

Investimet e Huaja Direkte arritën në 1,095.0 milionë euro në vitin 2025. Në sektorin e prodhimit, IHD-të u rritën në 31.9 milionë euro, nga 15.7 milionë euro në vitin 2024. Rritja është pozitive, por pjesa e prodhimit në totalin e IHD-ve mbetet e ulët dhe orientimi i përgjithshëm i investimeve vazhdon të jetë i përqendruar në patundshmëri.

Tregtia e jashtme mbetet një nga sfidat kryesore. Eksportet e Sektorit C arritën në 735.9 milionë euro në vitin 2025, ndërsa importet në 5.684 miliardë euro, duke rezultuar në deficit tregtar prej 4.948 miliardë euro. Për çdo 1 euro eksport të industrisë përpunuese, u importuan rreth 7.7 euro mallra. Megjithatë, eksportet drejt CEFTA-së dhe EFTA-së shënuan rritje dhe EFTA mbeti i vetmi grup tregjesh me suficit tregtar.

Në dimensionin social, numri i ndërmarrjeve të Sektorit C u rrit në 7,168, numri i të punësuarve në 52,556, ndërsa qarkullimi arriti në rreth 3.18 miliardë euro. Rritja e qarkullimit ishte më e shpejtë se rritja e punësimit dhe e numrit të ndërmarrjeve, por ky zhvillim duhet interpretuar së bashku me treguesit e prodhimit fizik dhe vlerës së shtuar për të vlerësuar produktivitetin real.

Pjesëmarrja e grave në punësimin në prodhim është përmirësuar ndjeshëm gjatë periudhës 2015–2024, por mbetet hapësirë e konsiderueshme për rritje. Në të njëjtën kohë, rritja e pagave duhet të shoqërohet me rritje të produktivitetit dhe vlerës së shtuar, në mënyrë që përmirësimi i kompensimit të jetë i qëndrueshëm dhe të mbështesë konkurrueshmërinë.

Në dimensionin mjedisor, eficienca e energjisë në prodhim arriti në 4.25 milionë euro/ktoe në vitin 2024 dhe ishte mbi mesataren e WB6. Megjithatë, intensiteti energjetik mbeti më i lartë se mesatarja rajonale, ndërsa intensiteti i CO₂ në konsumin e energjisë arriti 57.09 g CO₂/MJ në vitin 2023, niveli më i lartë ndër vendet e krahasuara. Kjo nënvizon nevojën për investime në teknologji efikase, energji të rinovueshme dhe procese me emetime më të ulëta.

Në ekonominë e gjelbër dhe qarkore, të dhënat e vitit 2024 tregojnë ndryshime në strukturën e mbetjeve të trajtuara. Përparimi në riciklim është pozitiv, por kërkohet zgjerimi i kapaciteteve për mbledhje, ndarje, riciklim dhe ripërdorim të mbetjeve industriale. Në tërësi, gjetjet mbështesin orientimin e politikave industriale drejt një modeli më produktiv, teknologjikisht më të avancuar, eksportues, gjithëpërfshirës dhe të qëndrueshëm mjedisor.

7. KONKLUZIONE

Analiza e treguesve ekonomikë, socialë dhe mjedisorë tregon se industria përpunuese e Kosovës gjatë vitit 2025 ka ruajtur dhe zgjeruar rëndësinë e saj në ekonomi, por ende përballet me kufizime që lidhen me produktivitetin, strukturën e investimeve, varësinë nga importet, teknologjinë dhe performancën mjedisore.

- Sektori C ka shënuar rritje të numrit të ndërmarrjeve, punësimit dhe qarkullimit në vitin 2025, duke dëshmuar zgjerim të aktivitetit industrial.
- Pjesëmarrja e vlerës së shtuar të prodhimit në BPV mbetet relativisht e qëndrueshme, çka tregon se zgjerimi i industrisë ende nuk ka sjellë rritje të dukshme të peshës relative të saj në strukturën ekonomike.
- IHD-të në prodhim janë rritur ndjeshëm, por orientimi i përgjithshëm i investimeve të huaja vazhdon të jetë i përqendruar në patundshmëri dhe sektorë të tjerë jo-prodhues.
- Deficiti tregtar i Sektorit C mbetet i lartë; rritja e eksporteve nuk ka qenë e mjaftueshme për të kompensuar importet, megjithëse performanca ndaj CEFTA-së dhe EFTA-së paraqet zhvillime pozitive.
- Struktura e punësimit tregon përqendrim në disa nënsektorë kryesorë, veçanërisht në industrinë ushqimore, produktet minerale jo-metalike, mobiliet dhe goma/plastika.
- Pjesëmarrja e grave në prodhim është përmirësuar, por mbetet hapësirë e konsiderueshme për rritjen e përfshirjes së tyre në tregun e punës dhe në pozita me vlerë më të lartë.
- Rritja e pagave është pozitive, por rritja e qëndrueshme e kompensimit kërkon që ajo të shoqërohet me rritje të produktivitetit dhe vlerës së shtuar.
- Eficienca energjetike është përmirësuar, por intensiteti energjetik dhe intensiteti i karbonit mbeten sfida të rëndësishme.
- Ekonomia qarkore dhe riciklimi kanë shënuar zhvillime pozitive, por kërkohet forcim i kapaciteteve dhe infrastrukturës për menaxhimin e mbetjeve industriale.

8. REKOMANDIME

Bazuar në gjetjet e raportit, rekomandohet që politikat për zhvillimin industrial të orientohen në këto prioritetet:

8.1. Rritja e produktivitetit dhe konkurrueshmërisë

Të nxiten investimet në automatizim, digjitalizim, teknologji moderne dhe pajisje me efikasitet më të lartë, me qëllim që rritja e industrisë të mos mbështetet vetëm në rritjen e numrit të punonjësve, por edhe në rritjen e produktivitetit.

8.2. Mbështetja e investimeve prodhuese

Të krijohen mekanizma më të përshtatshëm financiarë dhe fiskalë për ndërmarrjet që investojnë në kapacitete të reja prodhuese, teknologji, inovacion dhe produkte me vlerë më të lartë të shtuar.

8.3. Zhvillimi i fuqisë punëtore

Të forcohet arsimi dhe aftësimi profesional në përputhje me nevojat e industrisë, veçanërisht në fushat teknike, digjitale dhe të teknologjive të avancuara të prodhimit.

8.4. Rritja e pjesëmarrjes së grave në industri

Të ndërmerren masa për eliminimin e barrierave në punësimin dhe avancimin e grave, përfshirë përmirësimin e kushteve të punës, formalizimin e punësimit dhe krijimin e mundësive të barabarta.

8.5. Eficienca energjetike dhe dekarbonizimi

Të përshpejtohen investimet në pajisje energjetikisht efikase, burime të ripërtëritshme të energjisë dhe teknologji me emetime të ulëta të CO₂.

8.6. Zhvillimi i ekonomisë qarkore

Të rriten kapacitetet për mbledhjen, ndarjen, riciklimin dhe ripërdorimin e mbetjeve industriale dhe të nxitet përdorimi më efikas i lëndëve të para.

8.7. Forcimi i eksporteve dhe integrimi në tregjet rajonale dhe evropiane

Të mbështeten ndërmarrjet për përmirësimin e standardeve të produkteve, certifikimit, inovacionit dhe kapaciteteve eksportuese, me qëllim rritjen e integritit të industrisë kosovare në zinxhirët rajonalë dhe evropianë të vlerës.

8.8. Përmirësimi i sistemit të monitorimit të industrisë

Të vazhdojë përmirësimi i mbledhjes dhe harmonizimit të të dhënave për industrinë, në mënyrë që politikat publike të bazohen në indikatorë të krahasueshëm, të rregullt dhe sa më të përditësuar.

9. REFERENCAT

- Agjencia e Statistikave të Kosovës, Vjetari Statistikor
- Banka Qendrore e Kosovës, Raporti vjetor 2025
- Banka Qendrore e Kosovës, IHD sektoreve ekonomik, <https://bqk-kos.org/statistikat/serite-kohore>
- Banka Qendrore e Kosovës, IHD sipas vendeve, <https://bqk-kos.org/statistikat/serite-kohore/> qasur më 14.07.2026
- Exports by enterprise size class - OECD iLibrary, https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/entrepreneur_aag-2013-11-en.pdf
- International Energy Agency (IEA)
- [United Nations Industrial Development Organization \(UNIDO\)](https://www.unido.org/search?keys=wages+kosovo), <https://www.unido.org/search?keys=wages+kosovo>
- [World Development Indicators \(WDI\)](https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators), <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>
- World Integrated Trade Solution (WITS), <https://wits.worldbank.org>
- Eurostat, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?oldid=565248&utm_source

Ky raport është përgatitur nga Departamenti i Industrisë/Divizioni për Politika Industriale.

Kontakti:

Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë, Tregtisë dhe Inovacionit

Departamenti i Industrisë / Divizioni për Politika Industriale

Rruga "Arbënor e Astrit Dehari" nr. 21, Lagja e Spitalit

10000 Prishtinë/Republika e Kosovës

Tel: +383 38 200 36 545; 36 547

<https://mint.rks-gov.net/>